BENDROJO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. gruodžio 17 d.*

Byloje T-58/01

Solvay SA, įsteigta Briuselyje (Belgija), atstovaujama advokatų L. Simont, P.-A. Foriers, G. Block, F. Louis ir A. Vallery,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą P. Oliver ir J. Currall, padedamų advokato N. Coutrelis,

atsakovę,

dėl prašymo panaikinti 2000 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimą 2003/5/EB dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį (Byla COMP/33.133-B – Natrio karbonatas –

* Proceso kalba: prancūzų.

Solvay, CFK) (OL L 10, 2003, p. 1) ir, papildomai, dėl prašymo panaikinti arba sumažinti ieškovei skirtą baudą,

BENDRASIS TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas A. W. H. Meij, teisėjai V. Vadapalas (pranešėjas) ir A. Dittrich,

posėdžio sekretorė K. Pocheć, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m birželio 26 ir 27 d. posėdžiams,

priima šį

Sprendimą

Faktinės bylos aplinkybės

1 Ieškovė, *Solvay SA*, yra pagal Belgijos teisę įsteigta bendrovė, veikianti farmacijos, chemijos, plastiko ir perdirbimo srityse. Be kita ko, ji gamina natrio karbonatą.

2 Natrio karbonatas gamtoje aptinkamas tronos minerale (natūrali soda) arba išgaunamas cheminiu būdu (sintetinė soda). Natūrali soda išgaunama smulkinant, gryninant ir kalcinuojant tronos mineralą. Sintetinė soda išgaunama paprastosios druskos ir klinčių reakcijos metu, naudojant 1863 m. brolių Solvay sukurtą „amoniako – sodos“ metodą.

3 Šios bylos faktinių aplinkybių metu natrio karbonato sektoriuje ieškovė veikė tarpininkaujant devyniose Europos valstybėse, t. y. Vokietijoje, Austrijoje, Belgijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Nyderlanduose, Portugalijoje ir Šveicarijoje, įsteigtiems prekybos skyriams. Jai taip pat priklausė gamybos skyriai Vokietijoje, Austrijoje, Belgijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Portugalijoje. Be kita ko, 1988 m. ji užėmė 52,5 % Vokietijos rinkos.

4 Nuo 1987 iki 1989 m. kiti nei ieškovė Bendrijos gamintojai buvo bendrovės *Imperial Chemical Industries* (toliau – ICI), *Rhône-Poulenc*, AKZO, *Matthes & Weber* ir *BASF* grupei priklausančios *Kali & Salz* dukterinė bendrovė *Chemische Fabrik Kalk* (toliau – CFK). Jų metiniai gamybos pajėgumai buvo tokie: *Rhône-Poulenc* – 580 000 tonų, AKZO – 435 000 tonų, *Matthes & Weber* – 320 000 tonų ir CFK – apie 260 000 tonų.

5 1989 m. balandžio mėn. Europos Bendrijų Komisija atliko įvairių Bendrijos natrio karbonato gamintojų patikrinimus pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties (81) ir (82) straipsnius (OL 13, 1962, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t. p. 3) 14 straipsnio 3 dalies redakciją, taikytą faktinių aplinkybių metu. Iš atitinkamų bendrovių patalpų ji paėmė įvairius dokumentus.

6 1990 m. vasario 19 d. Komisija savo iniciatyva pradėjo procedūrą dėl ieškovės, ICI ir CFK pagal Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalį.

7 1990 m. kovo 13 d. Komisija išsiuntė pranešimą apie kaltinimus ieškovei, ICI ir CFK. Kiekviena bendrovė gavo tik pranešimo apie kaltinimus dalį ar dalis dėl su jomis susijusių pažeidimų, kurių priede buvo pateikti kaltinimą atitinkantys įrodymai.

8 Komisija dėl visų pranešime apie kaltinimus nurodytų pažeidimų parengė vieną bylos medžiagą.

9 Dėl šios bylos Komisija pranešimo apie kaltinimus III dalyje „Solvay – CFK susitarimas“ nusprendė, kad ieškovė kartu su CFK dalyvavo EB 81 straipsnį pažeidžiančiame susitarime ir (arba) suderintuose veiksmuose.

10 1990 m. gegužės 28 d. ieškovė raštu pateikė pastabas dėl Komisijos pareikštų kaltinimų.

11 1990 m. gruodžio 19 d. Komisija priėmė Sprendimą 91/298/EEB dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį (IV/33.133-B – Natrio karbonatas – Solvay, CFK) (OL L 152, 1991, p. 16). Šiame sprendime, apie kurį buvo pranešta 1991 m. kovo 1 d. laišku, ji konstatavo, kad „(ieškovė) ir (CFK) pažeidė [EB] 81 straipsnio nuostatas, maždaug nuo 1987 m. iki dabar dalyvaudamos rinkų pasidalijimo susitarime, kuriuo [ieškovė] užtikrino CFK minimalų metinį natrio karbonato pardavimų kiekį tonomis Vokietijoje, apskaičiuotą pagal CFK pardavimus 1986 m., ir kompensavo bet kokį trūkumą iš CFK išpirkdama reikiamus kiekius tonomis, kad pardavimai pasiektų garantuotą minimalų lygį“. Ieškovei ir CFK buvo skirtos atitinkamai trijų ir vieno milijono ekiu baudos.

12 Tą pačią dieną Komisija priėmė Sprendimą 91/297/EEB dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį (IV/33.133-B – Natrio karbonatas – Solvay, ICI) (OL L 152, 1991, p. 1), kuriame konstatavo, kad „[ieškovė] ir ICI pažeidė [EB] 81 straipsnio nuostatas nuo 1973 m. sausio 1 d. ir bent iki šios procedūros pradžios dalyvaudamos suderintuose veiksmuose, kuriais jos apribojo natrio karbonato pardavimus Bendrijoje atitinkamomis savo vidaus rinkomis, t. y. [ieškovė] – kontinentinėje Vakarų Europoje, o ICI – Jungtinėje Karalystėje bei Airijoje“. Ieškovė ir ICI buvo nubaustos septynių milijonų ekiu baudomis.

13 Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė Sprendimą 91/299/EEB dėl procedūros pagal [EB] 82 straipsnį (IV/33.133-C – Natrio karbonatas – Solvay) (OL L 152, 1991, p. 21), kuriame konstatavo, kad „(ieškovė) pažeidė [EB] 82 straipsnio nuostatas nuo maždaug 1983 m. iki dabar, atlikdama veiksmus, kuriais siekiama panaikinti arba labai stipriai apriboti konkurenciją, ir <…> su klientais sudarydama susitarimus, įpareigojančius [iš jos] įsigyti visą ar didelę dalį jų poreikiams reikalingo natrio karbonato neribotą arba labai ilgą laikotarpį, suteikiančius dideles nuolaidas ir kitas finansines paskatas už susitarime numatytą bazinį kliento kiekį tonomis viršijantį ribinį kiekį tonomis ir taip užtikrinančias, kad klientas [iš jos] įsigis visą ar didžiausią dalį jam reikalingos produkcijos, bei nustatančias, kad nuolaidų suteikimas priklauso nuo kliento sutikimo [iš jos] įsigyti visą jam reikalingą produkciją“. Už konstatuotą pažeidimą ieškovei buvo skirta 20 milijonų ekiu bauda.

14 Be to, tą pačią dieną Komisija priėmė Sprendimą 91/300/EEB dėl procedūros pagal [EB] 82 straipsnį (IV/33.133-D – Natrio karbonatas – ICI) (OL L 152, 1991, p. 40), kuriame konstatavo, kad „ICI pažeidė [EB] 82 straipsnio nuostatas maždaug nuo 1983 m. iki dabar, atlikdama veiksmus, kuriais siekiama panaikinti arba labai stipriai apriboti konkurenciją, <…> suteikdama dideles nuolaidas ir kitas finansines paskatas už ribinį kiekį tonomis ir taip užtikrindama, kad klientas sutiktų [iš ICI] įsigyti visą ar didžiausią dalį jam reikalingos produkcijos arba apriboti savo pirkimus iš konkurentų iki nustatyto dydžio ir, bent jau vienu atveju, nuolaidų ir kitų finansinių privalumų

suteikimą siedama su kliento sutikimu [iš ICI] įsigyti visą jam reikalingą produkciją“. ICI buvo skirta dešimties milijonų ekiu bauda.

15 1991 gegužės 2 d. ieškovė Pirmosios instancijos teisme (dabar – Bendrasis Teismas) pareiškė ieškinį dėl prašymo panaikinti Sprendimą 91/298. Taip pat tą pačią dieną ieškovė prašė panaikinti sprendimus 91/297 ir 91/299. 1991 m. gegužės 14 d. ICI prašė panaikinti sprendimus 91/297 ir 91/300. CFK ieškinių nepareiškė ir sumokėjo Sprendimu 91/298 jai paskirtą vieno milijono ekiu baudą.

16 1995 m. birželio 29 d. Sprendimu *Solvay prieš Komisiją* (T-31/91, Rink. p. II-1821, toliau – Sprendimas *Solvay II*) Pirmosios instancijos teismas panaikino Sprendimą 91/298, kiek jis susijęs su ieškove, nes šio sprendimo autentiškumas buvo patvirtintas po pranešimo apie jį, o tai yra esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimas EB 230 straipsnio prasme.

17 Tą pačią dieną Pirmosios instancijos teismas taip pat panaikino Sprendimą 91/299 (Sprendimas *Solvay prieš Komisiją*, T-32/91, Rink. p. II-1825, toliau – Sprendimas *Solvay III*) ir Sprendimą 91/300 (Sprendimas *ICI prieš Komisiją*, T-37/91, Rink. p. II-1901, toliau – Sprendimas *ICI II*) dėl netinkamo skundžiamų sprendimų autentiškumo patvirtinimo. Be to, Pirmosios instancijos teismas panaikino Sprendimą 91/297 (sprendimai *Solvay prieš Komisiją*, T-30/91, Rink. p. II-1775, toliau – Sprendimas *Solvay I,* ir *ICI prieš Komisiją*, T-36/91, Rink. p. II-1847, toliau – Sprendimas *ICI I*), kiek jis susijęs su ieškovėmis abejose bylose, dėl teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimo.

18 1995 m. rugpjūčio 30 d. Teisingumo Teismo kanceliarijai Komisija pateikė apeliacinius skundus dėl šio sprendimo 16 punkte minėto Sprendimo *Solvay II*, šio sprendimo 17 punkte minėtų sprendimų *Solvay III* ir *ICI II*.

19 2000 m. balandžio 6 d. sprendimais *Komisija prieš ICI* (C-286/95 P, Rink. p. I-2341) ir *Komisija prieš Solvay* (C-287/95 P ir C-288/95 P, Rink. p. I-2391) Teisingumo Teismas atmetė apeliacinius skundus dėl šio sprendimo 17 punkte minėto Sprendimo *ICI II*, šio sprendimo 16 punkte minėto Sprendimo *Solvay II* ir šio sprendimo 17 punkte minėto Sprendimo *Solvay III*.

20 2000 m. gruodžio 12 d., antradienį, naujienų agentūra išplatino tokį pranešimą spaudai:

„Antradienį atstovė spaudai nurodė, kad trečiadienį Europos Komisija paskirs baudą chemijos pramonės bendrovėms *Solvay SA* ir *Imperial Chemical Industries plc* <…> už Europos Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimą.

Baudos už tariamą piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi natrio karbonato rinkoje jau buvo skirtos prieš dešimt metų, tačiau dėl procesinių priežasčių panaikintos Europos aukščiausios instancijos teismo.

Atstovė spaudai nurodė, kad trečiadienį Komisija iš naujo priims tą patį, tačiau reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Bendrovės neginčijo sprendimo esmės. Atstovė spaudai teigė, kad bus iš naujo priimtas tas pats sprendimas.“

21 2000 m. gruodžio 13 d. Komisija priėmė Sprendimą 2003/5/EB dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį (COMP/33.133-B – Natrio karbonatas – Solvay, CFK) (OL L 10, 2003, p. 1, toliau – ginčijamas sprendimas).

22 Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė sprendimus 2003/6/EB dėl procedūros pagal [EB] 82 straipsnį (COMP/33.133-C – Natrio karbonatas – Solvay) (OL L 10, 2003, p. 10) ir 2003/07/EB dėl procedūros pagal [EB] 82 straipsnį (COMP/33.133-D – Natrio karbonatas – ICI) (OL L 10, 2003, p. 33).

23 Ginčijamo sprendimo rezoliucinėje dalyje įtvirtinta:

„1 straipsnis

Solvay <…> pažeidė [EB 81] straipsnio nuostatas maždaug nuo 1987 m. ir bent iki 1990 m. pabaigos dalyvaudama rinkų pasidalijimo susitarime, kuriuo *Solvay* užtikrino CFK minimalų metinį natrio karbonato pardavimų kiekį tonomis Vokietijoje, apskaičiuotą pagal CFK pardavimus 1986 m., ir kompensavo bet kokį trūkumą iš jos išpirkdama reikiamus kiekius tonomis, kad pardavimai pasiektų garantuotą minimalų lygį.

2 straipsnis

Už 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą *Solvay* skiriama 3 milijonų eurų bauda.

<…>“

24 Ginčijamo sprendimo tekstas beveik sutampa su Sprendimo 91/298 tekstu. Komisija padarė tik kelis redakcinio pobūdžio pakeitimus ir pridėjo naują dalį „Procesas Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme“.

25 Šioje naujoje ginčijamo sprendimo dalyje Komisija, remdamasi 1999 m. balandžio 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* (T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, toliau – Pirmosios instancijos teismo sprendimas *PVC II*), nurodė, kad ji turėjo „teisę iš naujo priimti sprendimą, kuris buvo panaikintas tik dėl procesinių pažeidimų, nepradėdama naujos administracinės procedūros“ ir „neturėjo organizuoti naujo išklausymo, jei naujo sprendimo tekste [nebuvo] kitų kaltinimų nei pateikti pirmajame sprendime“ (70 konstatuojamoji dalis).

26 Ginčijamame sprendime Komisija taip pat pažymėjo, kad senaties terminas turėjo būti pratęstas tiek, kiek ieškinys dėl Sprendimo 91/298 buvo nagrinėjamas Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme pagal 1974 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2988/74 dėl teisinių procedūrų ir sankcijų, taikomų pagal Europos ekonominės bendrijos taisykles dėl transporto ir konkurencijos, taikymo terminų (OL L 319, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 1 t. p. 61) 3 straipsnį (75 ir 76 konstatuojamosios dalys). Atsižvelgdama į bylos aplinkybes, Komisija nusprendė galinti priimti naują sprendimą iki 2004 m. rugsėjo mėnesio (78 konstatuojamoji dalis). Be to, ji nurodė, kad teisė į gynybą nepažeista, jei naujas sprendimas priimtas per protingą terminą (70 konstatuojamoji dalis).

27 Dėl paties pažeidimo Komisija ginčijamame sprendime pažymėjo, kad ieškovė ir CFK buvo sudariusios susitarimą, pagal kurį ieškovė užtikrino CFK minimalius metinius pardavimus Vokietijos rinkoje. Jei CFK pardavimai Vokietijoje būtų nukritę žemiau nei

garantuotas minimalus lygis, ieškovė turėtų „padengti trūkumą“ CFK (42 konstatuojamoji dalis). Komisijos teigimu, CFK pirmiausia buvo nustatyta 179 000 tonų garantija, akivaizdžiai grindžiama CFK 1986 m. pardavimais Vokietijoje, vėliau, 1989 m., padidinta iki 190 000 tonų pagal atgalinį kompensavimo mechanizmą už 1988 metus (43, 45 ir 46 konstatuojamosios dalys).

28 Ginčijamame sprendime Komisija taip pat nurodė 1989 m. kovo 14 d. įvykusį susitikimą, kuriame dalyvavo CFK ir jos patronuojančios bendrovės *Kali & Salz* bei ieškovės dukterinės bendrovės *Deutsche Solvay Werke* (DSW) aukšto rango atstovai. Komisijos teigimu labai svarbu, kad šio susitikimo metu nebuvo rašoma jokia ataskaita ar oficialus protokolas. Vis dėlto Komisija pateikė iš DSW paimtą trumpą ranka rašytą žinutę (47 konstatuojamoji dalis).

29 Ginčijamame sprendime Komisija nurodė, jog šio susitarimo tikslas akivaizdžiai buvo sudaryti dirbtinio rinkos stabilumo sąlygas ir kad už grįžimą prie kainų politikos, kurios ieškovė nelaikė žalinga, CFK užsitikrino minimalią Vokietijos rinkos dalį. Komisija taip pat pažymėjo, jog pašalindama iš rinkos kiekius tonomis, kurių CFK negalėjo parduoti, ieškovė pasiekė, kad konkurencija negalėtų sumažinti kainų lygio. Atsižvelgdama į tai, ji padarė išvadą, kad įgyvendinti ir norimų tikslų pasiekę „kartelio“ tipo susitarimai dėl savo pobūdžio suvaržė konkurenciją EB 81 straipsnio 1 dalies prasme (55–58 konstatuojamosios dalys).

30 Dėl poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai Komisija ginčijamame sprendime nurodė, kad tai, jog minimalus užtikrintas kiekis tonomis buvo susijęs tik su pardavimais Vokietijos rinkoje, niekaip nekliudė taikyti EB 81 straipsnį. Komisijos teigimu, atsižvelgiant į ieškovės veiksmus Briuselyje, buvo aišku, kad šis susitarimas buvo bendros politikos, skirtos kontroliuoti Bendrijos natrio karbonato rinką, dalis ir kad ieškovės bei CFK susitarimo tikslas buvo ne vien žymiai sumažinti konkurenciją Bendrijoje, bet ir išlaikyti rinkos struktūros nelankstumą bei jos padalijimą pagal valstybių sienas. Komisija taip pat nusprendė, kad jei susitarimas nebūtų sudarytas, visai

tikėtina, jog taikant garantiją ieškovo įgytas kiekis tonomis būtų pateiktas kitose Bendrijos rinkose (59 konstatuojamoji dalis).

31 Ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, kad dalyvaudamos šiame susitarime „nuo maždaug 1986 m. iki 1990 m. pabaigos“ ieškovė ir CFK pažeidė EB 81 straipsnį (60 konstatuojamoji dalis).

32 Dėl ieškovei ir CFK skirtų baudų Komisija ginčijamame sprendime nurodė, kad pažeidimas buvo „sunkus“, nes rinkų pasidalijimo susitarimai vien dėl savo pobūdžio žymiai apriboja konkurenciją. Dėl pažeidimo trukmės Komisija apskaičiavo baudų dydį, atsižvelgdama į tai, jog susitarimas buvo sudarytas kurią nors 1987 m. dieną (62 ir 63 konstatuojamosios dalys).

33 Be to, iš ginčijamo sprendimo matyti, kad nustatydama baudos dydį Komisija atsižvelgė į ieškovės, didžiausios Vokietijos ir Bendrijos gamintojos, dominuojančią padėtį rinkoje (64 konstatuojamoji dalis). Komisija taip pat konstatavo, kad pažeidimas buvo padarytas tyčia ir abi šalys neabejotinai suvokė, jog jų susitarimas nesuderinamas su Bendrijos teise (65 konstatuojamoji dalis).

34 Galiausiai Komisija ginčijamame sprendime pažymėjo, kad ieškovei Komisija jau daug kartų yra skyrusi dideles baudas už slaptus susitarimus chemijos pramonėje.

35 2000 m. gruodžio 13 d. Komisija taip pat paskelbė pranešimą spaudai, kuriame nurodyta, kad ji priėmė sprendimą, kuriuo ieškovei ir ICI skiriamos tokios pačios baudos, kaip buvo paskirtos anksčiau „Natrio karbonato“ bylose.

Procesas

36 2001 m. kovo 12 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktu pareiškimu ieškovė pareiškė šį ieškinį.

37 2001 m. gegužės 8 d. bylą buvo pavesta nagrinėti Pirmosios instancijos teismo ketvirtajai kolegijai ir paskirtas teisėjas pranešėjas.

38 Pirmosios instancijos teismui leidus, ieškovė ir Komisija atitinkamai 2002 m. gruodžio 6 ir 23 d. pateikė savo pastabas dėl 2002 m. spalio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, toliau – Teisingumo Teismo sprendimas *PVC II*) pasekmių šiai bylai.

39 Nuo 2003 m. spalio 1 d. pakeitus Pirmosios instancijos teismo kolegijų sudėtį, teisėjas pranešėjas paskirtas į pirmąją kolegiją, todėl ši byla 2003 m. spalio 8 d. buvo paskirta šiai kolegijai.

40 2003 m. gruodžio 19 d. Pirmosios instancijos teismas paprašė Komisijos pateikti pranešimą apie kaltinimus, jo priedus ir išsamų visų bylos medžiagą sudarančių dokumentų sąrašą. Šiame sąraše turėjo būti glaustai nurodytas kiekvieno dokumento

autorius, pobūdis ir turinys. Pirmosios instancijos teismas taip pat paprašė Komisijos nurodyti, su kuriais iš dokumentų ieškovė galėjo susipažinti per administracinę procedūrą.

41 2004 m. vasario 13 d. Komisija pateikė pranešimą apie kaltinimus, jo priedus ir prašytą išsamų sąrašą. Ji paprašė nustatyti terminą atsakymui į paskutinį Pirmosios instancijos teismo prašymą pateikti.

42 2004 m. kovo 10 d. laiške Komisija pažymėjo, kad per administracinę procedūrą ieškovė galėjo susipažinti su pranešimą apie kaltinimus pagrindžiančiais dokumentais, kurie buvo prie jo pridėti. Be to, ji nurodė, kad yra 65 bylos medžiagą sudarančios „bylos dalys“, iš kurių 22 „bylos dalys“ buvo paimtos ieškovės buveinėje ar vienoje iš jos dukterinių bendrovių (t. y. „bylos dalys“ Nr. 2–14, 24–27, 50–52 ir 62–65 bei dalis „bylos dalies“ Nr. 61). Komisijos teigimu, 1980 m. atlikta procedūra atitiko galiojančią teismų praktiką dėl teisės susipažinti su bylos medžiaga. Ji taip pat nurodė, kad, pakartotinai susipažinus su tyrimo medžiaga, tuo metu nebuvo nustatyta, jog administracinės procedūros metu buvo pažeista teisė į gynybą, net vertinant tyrimo medžiagą pagal vėlesnę teismų praktiką dėl teisės susipažinti su bylos medžiaga.

43 2004 m. birželio 21 d. Komisija Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateikė peržiūrėtą ir detalesnį nei 2004 m. vasario 13 d. pateiktas administracinės bylos medžiagą sudarančių dokumentų išsamų sąrašą. Kaip ir ankstesniame, šiame išsamiame sąraše buvo nurodomos 65 „bylos dalys“. Į jį taip pat buvo įtraukti keli dokumentai, daugiausiai gauti iš bendrovės *Oberland Glas*.

44 2004 m. liepos 21 d. laišku Pirmosios instancijos teismas pakvietė ieškovę nurodyti peržiūrėtame išsamiame sąraše esančius dokumentus, su kuriais ji nesusipažino per administracinę procedūrą ir kuriuose, jos manymu, buvo įrodymų, galėjusių būti naudingais gynybai.

45 2004 m. rugsėjo 29 d. laiške ieškovė pabrėžė, kad peržiūrėtas išsamus sąrašas yra neišsamus ir netikslus. Ji taip pat nurodė, kurie iš šiame peržiūrėtame išsamiame sąraše išvardytų dokumentų galėjo būti naudingi gynybai ir su kuriais ji norėjo susipažinti. Jos teigimu, šie dokumentai galėjo suteikti jai galimybę pateikti argumentus dėl nagrinėjamo susitarimo poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai.

46 Kadangi nuo 2004 m. rugsėjo 13 d. Pirmosios instancijos teismo kolegijų sudėtis buvo pakeista, teisėjas pranešėjas buvo paskirtas į naujos sudėties ketvirtąją kolegiją, kuriai dėl šios priežasties 2004 m. spalio 7 d. buvo priskirta ši byla.

47 2004 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismas paprašė Komisiją pateikti kanceliarijai 2004 m. rugsėjo 29 d. laiške ieškovės minėtų bylos dokumentų konfidencialias ir nekonfidencialias redakcijas.

48 2005 m. sausio 28 d. Komisija Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateikė prašytų bylos dokumentų konfidencialias redakcijas. Ji paprašė suteikti papildomą terminą pateikti galimą nekonfidencialią redakciją, atsižvelgiant į būtinybę pasikonsultuoti su suinteresuotomis bendrovėmis dėl jų intereso išsaugoti konfidencialumą. Komisija taip pat nurodė:

„Nors sąraše yra visa šiuo metu turima bylos medžiaga, jame neatsispindi visa pirmojoje Natrio karbonato byloje Pirmosios instancijos teisme minėta bylos medžiaga. Nepaisant ilgų paieškų, kai kurių trūkstamų bylų rasti nepavyko.“

49 2005 m. kovo 15 d., nurodžiusi, kad suinteresuotos bendrovės nereikalavo išlaikyti konfidencialumo, Komisija pateikė tokias pastabas:

„Komisija apgailestauja, kad dėl nerastų bylų negalėjo pateikti visai patikimo atsakymo į Pirmosios instancijos teismo klausimus.

Šiuo metu Komisijos turimą administracinės bylos medžiagą ([t. y.] bylos medžiagą, apimančią procedūrą nuo tyrimo pradžios iki pranešimo apie kaltinimus išsiuntimo) sudaro 65 numeruoti segtuvai, apimantys laikotarpį iki 1989 m. rugsėjo mėn., [bei] byla Nr. 71, kurioje yra 1990 m. kovo mėn. pranešimas apie kaltinimus ir jo priedai bei segtuvas be numerio, pavadintas *„Oberland Glas“*. Todėl tikėtina, kad trūksta penkių segtuvų.

Dėl trūkstamų segtuvų turinio Komisija apgailestauja, kad neįmanoma pateikti išsamaus visų dingusių dokumentų sąrašo, nes šių segtuvų turinio rasti taip pat nepavyko. Vis dėlto galima pagrįstai manyti, kad bent keliuose iš jų buvo susirašinėjimas pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį ir tai atitinka 1990 m. Komisijos Pirmosios instancijos teismui pateiktą paaiškinimą dėl administracinės bylos. Pavyzdžiui, tikėtina, kad tarp trūkstamų dokumentų yra ICI atsakymas į 1989 m. birželio 19 d. Komisijos prašymą pateikti informaciją, nes Komisijos turimoje administracinės bylos medžiagoje yra šis bendrovei ICI pateiktas prašymas, tačiau atsakymo į jį nėra.“

50 2005 m. balandžio 14 d. ieškovė Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje susipažino su 2004 m. rugsėjo 29 d. laiške minėtais bylos medžiagos dokumentais.

51 2005 m. liepos 15 d. ieškovė pateikė pastabas dėl minėtų dokumentų naudos gynybai. 2005 m. lapkričio 17 d. Komisija atsakė į ieškovės pastabas.

52 Anksčiau paskirtam teisėjui pranešėjui baigus vykdyti savo pareigas, 2006 m. birželio 22 d. sprendimu Pirmosios instancijos teismo pirmininkas paskyrė naują teisėją pranešėją.

53 Nuo 2007 m. rugsėjo 25 d. pakeitus Pirmosios instancijos teismo kolegijų sudėtį, teisėjas pranešėjas paskirtas į šeštąją kolegiją, todėl 2007 m. spalio 5 d. ši byla buvo paskirta šiai kolegijai.

54 Kadangi 2008 m. vasario 12 d. teisėjas T. Tchipev negalėjo posėdžiauti šioje byloje, Pirmosios instancijos teismo pirmininkas, taikydamas Procedūros reglamento 32 straipsnio 3 dalį, paskyrė į kolegiją teisėją A. Dittrich.

55 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, Pirmosios instancijos teismas (šeštoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas Procedūros reglamento 64 straipsnyje numatytas proceso organizavimo priemones, 2008 m. gegužės 5 d. ieškovei ir Komisijai pateikė klausimus raštu. Šalys į juos atsakė per nustatytą terminą.

56 Per 2008 m. birželio 26 d. posėdį buvo išklausytos šalių žodinės pastabos ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo žodžiu pateiktus klausimus.

Šalių reikalavimai

57 Ieškovė Teismo prašo:

— visų pirma pripažinti, kad suėjo teisinio persekiojimo senatis dėl praėjusio laiko ir, bet kuriuo atveju, panaikinti ginčijamą sprendimą,

— nepatenkinus pirmojo reikalavimo, pripažinti, kad Komisijos kompetencijai skirti baudas buvo suėjęs senaties terminas ir, bet kuriuo atveju, panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį, kiek juo ieškovei skirta trijų milijonų eurų bauda,

— nepatenkinus pirmojo ir antrojo reikalavimų, pripažinti, kad nebuvo pagrindo jai skirti baudą, arba bent jau ją gerokai sumažinti,

— taikant tyrimo priemones nurodyti Komisijai pateikti visus vidaus dokumentus, susijusius su ginčijamo sprendimo priėmimu ir pirmiausia visų komisarų kolegijos susitikimų, kuriuose buvo aptariamas ginčijamas sprendimas, protokolus,

— nurodyti Komisijai pateikti visus bylos COM/33.133 medžiagą sudarančius dokumentus,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

58 Komisija Teismo prašo:

— atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

59 Visų pirma ieškovės reikalavimai susiję su ginčijamo sprendimo panaikinimu ir, papildomai, su šiuo sprendimu jai skirtos baudos panaikinimu arba sumažinimu.

1. *Dėl reikalavimų, susijusių su ginčijamo sprendimo panaikinimu*

60 Iš esmės ieškovė pateikia keturis pagrindus dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo. Jie pagrįsti, pirma, praėjusiu laiku, antra, esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimu, trečia, poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai nebuvimu ir, ketvirta, teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimu.

Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su praėjusiu laiku

61 Pirmąjį pagrindą sudaro dvi dalys, susijusios su, atitinkamai, klaidingu Reglamente Nr. 2988/74 įtvirtintų senaties taisyklių taikymu ir protingo termino principo pažeidimu.

Dėl pirmos dalies, susijusios su klaidingu senaties taisyklių taikymu

— Šalių argumentai

62 Ieškovė nurodo, kad Komisijos taikyti argumentai dėl senaties taisyklių laikymosi prieštarauja Reglamento Nr. 2988/74 tekstui ir prasmei.

63 Ieškovės teigimu, 1995 m. rugpjūčio 30 d. Komisijos pareikšto apeliacinio skundo, negalėjusio sustabdyti sprendimo vykdymo pagal Teisingumo Teismo statuto 60 straipsnį, objektas buvo ne Sprendimas 91/298, kuris nebegaliojo atgaline data, o šio sprendimo 16 punkte minėtas Sprendimas *Solvay II*. Iš tiesų pagal Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnį apeliacinio proceso metu gali būti nagrinėjami tik teisės klausimai ir Teisingumo Teismas vykdo teisėtumo kontrolę, remdamasis Bendrojo Teismo savarankiška faktinių aplinkybių analize.

64 Nors žodžius „pradėtas nagrinėti [nagrinėjamas] Teisingumo Teisme“ Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsnyje šiuo metu reikia suprasti kaip apimančius Bendrąjį Teismą, dvipakopės teismų sistemos sukūrimas negali suteikti galimybės pratęsti senaties termino sustabdymą tiek, kad jis apimtų procesą, kurio objektas nėra skundžiamas sprendimas. Be to, jei teigtume, kad vadovaujantis Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsniu

senaties termino skaičiavimas turi būti sustabdytas, kol vyks apeliacinis procesas, būtų suteikta galia *ab initio* panaikintam sprendimui, o tai neturi precedentų bendroje valstybių narių praktikoje.

65 Remdamasi šio sprendimo 25 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *PVC II* 1098 punktu, ieškovė teigia, kad Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsnio tikslas yra leisti sustabdyti senaties terminą, kai Komisija negali imtis veiksmų dėl objektyvios nuo jos nepriklausančios priežasties, atsižvelgiant į tai, kad yra nagrinėjamas ieškinys. Ieškovė mano, kad šioje byloje Komisija galėjo teigti negalėjusi imtis veiksmų, kol ieškinys buvo nagrinėjamas Pirmosios instancijos teisme. Tačiau, paskelbus Pirmosios instancijos teismo sprendimą, Komisija, laikydamasi protingo termino principo, galėjo priimti naują sprendimą. Taigi, pateikdama apeliacinį skundą, Komisija prisiėmė riziką, kad gali sueiti jos veiksmų senaties terminas, nes jai buvo žinoma apie 1994 m. birželio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Komisija prieš BASF ir kt.* (C-137/92 P, Rink. p. I-2555), kuriame buvo pripažinta, kad komisarų kolegijos priimtų teisės aktų autentiškumas nebuvo patvirtintas. Todėl jokia objektyvia priežastimi negalima pateisinti to, kad Komisija nesiėmė veiksmų, kol jos apeliacinis skundas buvo nagrinėjamas Teisingumo Teisme.

66 Todėl pratęsiant senaties terminą reikia atsižvelgti tik į proceso Pirmosios instancijos teisme trukmę. Taigi jis pasibaigė 2000 m. sausio 15 d., t. y. gerokai anksčiau nei buvo priimtas ginčijamas sprendimas.

67 Ieškovė taip pat pastebi, kad šio sprendimo 25 punkte minėtame Pirmosios instancijos teismo sprendime *PVC II* tokiam aiškinimui neprieštaraujama. Iš tiesų byloje, kurioje priimtas šis sprendimas, naujas Komisijos sprendimas buvo priimtas per trumpesnį nei penkerių metų terminą, padidinus jį tik vienu „atidėjimu dėl sustabdymo“, susijusiu su procesu Pirmosios instancijos teisme. Taigi šio sprendimo 25 punkte minėtame Pirmosios instancijos teismo sprendime *PVC II* nebuvo nagrinėjamas klausimas, ar apeliacinis skundas sustabdo senaties terminą Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsnio prasme.

68 Dublike ieškovė papildomai nurodo, kad taikant Komisijos argumentus šio sprendimo 16 punkte minėtas Sprendimas *Solvay II* netektų reikšmės, nes jis nebuvo patvirtintas Teisingumo Teismo, o tai pažeistų minėto sprendimo galią. Be to, Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsnio platus aiškinimas, apimant situacijas, kai Komisijai nėra užkirstas kelias imtis veiksmų, prieštarautų teisinio saugumo principui.

69 Galiausiai ieškovė pastabose, pateiktose po to, kai buvo priimtas šio sprendimo 38 punkte minėtas Teisingumo Teismo sprendimas *PVC II*, teigia, kad byloje, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, nei Pirmosios instancijos teismas, nei Teisingumo Teismas neketino atsakyti į klausimą, ar, Komisijai pateikus apeliacinį skundą dėl Pirmosios instancijos teismo sprendimo panaikinimo, senaties terminas sustojo, kol vyko apeliacinis procesas.

70 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

— Teismo vertinimas

71 Pirmiausia reikia pažymėti, kad Reglamente Nr. 2988/74 yra įtvirtintos visos nuostatos, išsamiai reglamentuojančios terminus, per kuriuos Komisija turi teisę, nepažeisdama pagrindinio teisinio saugumo reikalavimo, skirti baudas įmonėms, kurių atžvilgiu yra vykdomos Bendrijos konkurencijos taisyklių taikymo procedūros (2003 m. kovo 19 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją*, T-213/00, Rink. p. II-913, 324 punktas ir 2008 m. birželio 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hoechst prieš Komisiją*, T-410/03, Rink. p. II-881, 223 punktas).

72 Taigi, remiantis Reglamento Nr. 2988/74 1 straipsnio 1 dalies b punktu ir 2 dalimi bei 2 straipsnio 3 dalimi, teisinių procedūrų senaties terminas sueina, jei Komisija nepaskyrė vienkartinės baudos arba sankcijos per penkerius metus nuo senaties termino skaičiavimo pradžios, jei per tą laiką neįvyko terminą nutraukiantis veiksmas,

arba vėliausiai per dešimt metų nuo to paties atskaitos taško, jei terminą nutraukiantys veiksmai pasibaigė. Vis dėlto pagal minėto reglamento 2 straipsnio 3 dalį taip apibrėžtas senaties terminas gali būti pratęstas tiek, kiek trunka termino sustabdymas pagal to paties reglamento 3 straipsnį (šio sprendimo 38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II* 140 punktas).

73 Pagal Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsnį teisinių procedūrų taikymo terminas sustabdomas tol, kol Komisijos sprendimas bus pradėtas nagrinėti [nagrinėjamas] Europos Bendrijų Teisingumo Teisme.

74 Šiuo atveju iš ginčijamo sprendimo matyti, kad nagrinėjamoje byloje Komisija senatį reglamentuojančias taisykles taikė toliau aptariamu būdu.

75 Pirmiausia Komisija nusprendė, kad pažeidimų, kurie tęsiasi arba pasikartoja, senaties termino trukmė pradedama skaičiuoti nuo 1990 m. pabaigos. Be to, ji pažymėjo, kad netgi darant prielaidą, jog pažeidimas pasibaigė 1990 m. gruodžio 19 d. ir pranešimas apie Sprendimą 91/298 nenutraukė senaties termino skaičiavimo, Komisija turėjo laiko priimti savo sprendimą bent jau iki 1995 m. pabaigos (74 konstatuojamoji dalis).

76 Toliau Komisija nusprendė, kad senaties terminas turėjo būti pratęstas tokiu laikotarpiu, kiek ieškinys dėl sprendimo buvo nagrinėjamas Pirmosios instancijos teisme (75 konstatuojamoji dalis). Šiuo atveju, kadangi ieškinys Pirmosios instancijos teisme buvo pareikštas 1991 m. gegužės 2 d., Pirmosios instancijos teismas priėmė sprendimą 1995 m. birželio 29 d., apeliacinis skundas Teisingumo Teisme buvo pateiktas 1995 m. rugpjūčio 30 d. ir Teisingumo Teismas priėmė sprendimą 2000 m. balandžio 6 d., senaties terminas buvo sustabdytas mažiausiai aštuonerius metus, devynis mėnesius ir keturias dienas (77 konstatuojamoji dalis). Dėl to Komisija nusprendė, kad turi laiko priimti naują sprendimą iki 2004 m. rugsėjo mėnesio (78 konstatuojamoji dalis).

77 Komisijos teigimu, tai reiškia, kad 2000 m. gruodžio 13 d. priimtas ginčijamas sprendimas buvo priimtas prieš sueinant senaties terminui.

78 Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad senaties terminas pradėjo eiti pažeidimui pasibaigus, t. y. 1989 m., kaip nurodyta šio sprendimo 293-305 punktuose, o ne 1990 m., kaip nurodo Komisija.

79 Be to, kaip tai teisingai pažymi šalys, įsteigus Pirmosios instancijos teismą, Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsnyje įtvirtintą nuorodą į „sprendimo nagrinėjimą Europos Bendrijų Teisingumo Teisme“ pirmiausia reikia suprasti kaip nurodančią procesą šiame teisme, nes ieškiniai dėl sankcijų ar baudų skyrimo konkurencijos teisės srityje priklauso jo jurisdikcijai. Dėl to senaties termino eiga sustojo per visą nagrinėjimo Pirmosios instancijos teisme laikotarpį.

80 Galiausiai iš šio sprendimo 38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II* 157 punkto matyti, kad Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsnio prasme senaties termino eiga sustoja tiek laiko, kiek aptariamas sprendimas nagrinėjamas „Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme“. Tai reiškia, kad senaties termino eiga sustojo ir visą proceso Teisingumo Teisme laiką, ir nereikia priimti sprendimo dėl laikotarpio nuo Pirmosios instancijos teismo sprendimo paskelbimo iki kreipimosi į Teisingumo Teismą.

81 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad šioje byloje senaties terminas nebuvo suėjęs, nes jis pradėjo eiti 1989 m., ir kad Komisija skyrė baudą 2000 m. gruodžio 13 d., t. y. per penkerių metų laikotarpį nuo senaties termino skaičiavimo pradžios, pratęsus jį laikotarpiu, kai senaties terminas buvo sustabdytas. Šiuo klausimu ginčijamame sprendime Komisijos padaryta klaida dėl pažeidimo pabaigos datos neturėjo pasekmių Reglamente Nr. 2988/74 nustatytų senaties taisyklių laikymuisi priimant ginčijamą sprendimą.

82 Šios išvados negali paneigti nė vienas iš ieškovės pateiktų argumentų.

83 Iš tikrųjų pirmiausia reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismo statuto 60 straipsnio ir Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsnio taikymo sritys skiriasi. Tai, kad apeliacinis skundas nesustabdo sprendimo vykdymo, nereiškia, jog Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsnis, susijęs su situacijomis, kai Komisija privalo sulaukti Bendrijos Teismo sprendimo, tampa neveiksmingas. Taigi negalima pritarti ieškovės teiginiui, kad Komisija neturi atsižvelgti į laikotarpį, kai apeliacinis skundas buvo nagrinėjamas Teisingumo Teisme, nes tokiu atveju Teisingumo Teismo sprendimas dėl apeliacinio skundo netektų savo prasmės ir pasekmių.

84 Antra, dėl ieškovės argumento, kad dvipakopės teismų sistemos sukūrimas neleidžia pratęsti senaties termino sustabdymo laikotarpio, reikia priminti, jog Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsniu Komisija yra apsaugoma nuo senaties pasekmių tokiose situacijose, kai ji turi laukti Bendrijos teismo sprendimo, vykstant procedūroms, kurių eigos ji nekontroliuoja, kad sužinotų, ar skundžiamas aktas yra teisėtas, ar ne (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II* 144 punktą).

85 Trečia, dėl argumento, kad šio sprendimo 25 punkte minėtas Pirmosios instancijos teismo sprendimas *PVC II* sprendimui šioje byloje nereikšmingas, iš šio sprendimo teksto, atvirkščiai, aiškiai matyti, kad bendrai prie senaties termino reikia pridėti laikotarpį, kai senaties terminas buvo sustabdytas, t. y. ne tik laikotarpį, kai procesas vyko Pirmosios instancijos teisme, bet ir kai jis vyko Teisingumo Teisme.

86 Ketvirta, dėl argumento, kad senaties termino sustabdymas apeliacinio proceso metu vėl grąžintų pirmojoje instancijoje panaikinto sprendimo poveikį, pakanka pažymėti, kad senaties termino sustabdymas tik suteikia Komisijai galimybę priimti naują sprendimą, jei dėl Komisijos sprendimą panaikinančio Pirmosios instancijos teismo

sprendimo pateiktas apeliacinis skundas būtų atmestas. Toks senaties termino sustabdymas neturi jokios įtakos Pirmosios instancijos teismo sprendimu panaikintam sprendimui.

87 Penkta, pateikus apeliacinį skundą formaliai Komisijai tikrai nėra užkertamas kelias imtis veiksmų ir priimti naują sprendimą Pirmosios instancijos teismui panaikinus pirminį sprendimą. Tačiau apeliacinis skundas dėl galutinio sprendimo, kuriuo skiriamos sankcijos, sustabdo senaties terminą, kiek tai susiję su teisiniais veiksmais, kol Bendrijos teismas dėl šio ieškinio priima galutinį sprendimą (38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II* 147 punktas). Iš tiesų pagal Teisingumo Teismo praktiką Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsniu Komisija yra apsaugoma nuo senaties pasekmių tokiose situacijose, kai ji turi laukti Bendrijos teismo sprendimo, vykstant procedūroms, kurių eigos ji nekontroliuoja, kad sužinotų, ar skundžiamas aktas yra teisėtas, ar ne. Taigi minėtas 3 straipsnis yra susijęs su atvejais, kai institucija nesiima veiksmų ne dėl nepakankamo rūpestingumo (38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II* 144 punktas). Todėl Komisijos negalima kaltinti, kad prieš priimdama naują sprendimą, įgyvendindama savo teisę į gynybą, ji pateikė apeliacinį skundą ir laukė, kol bus priimtas šio sprendimo 19 punkte minėtas Sprendimas *Komisija prieš Solvay*.

88 Šešta, reikia papildyti, kad taikant ieškovės siūlomą Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsnio aiškinimą būtų susiduriama su rimtais praktiniais sunkumais. Iš tiesų, jei Pirmosios instancijos teismui panaikinus Komisijos sprendimą ji turėtų priimti naują sprendimą nelaukdama Teisingumo Teismo sprendimo, kiltų rizika, kad šie du sprendimai dėl to paties dalyko galiotų kartu, jeigu Teisingumo Teismas panaikintų Pirmosios instancijos teismo sprendimą.

89 Be to, Komisijos įpareigojimas priimti naują sprendimą prieš sužinant, ar ankstesnis sprendimas buvo teisėtas, tik siekiant išvengti senaties termino suėjimo, prieštarautų administracinės procedūros ekonomijos reikalavimams.

90 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad pirmojo pagrindo pirmą dalį reikia atmesti.

Dėl antros dalies, susijusios su protingo termino principo pažeidimu

— Šalių argumentai

91 Ieškovė nurodo sužinojusi apie „jai pareikštus kaltinimus“ 1990 m. kovo 13 d., kai jai buvo pateiktas pranešimas apie kaltinimus, t. y. prieš vienuolika metų iki šio ieškinio pareiškimo dienos. Be to, su šia byla susijusi ieškovės rizika buvo ypač didelė, nes Sprendime 91/298, po to ginčijamame sprendime Komisija ją kaltino sunkiu pažeidimu ir skyrė trijų milijonų eurų baudą. Tačiau šio ieškinio pareiškimo metu nebuvo priimtas joks galutinis sprendimas dėl pranešime apie kaltinimus jai pareikštų kaltinimų.

92 Remdamasi 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ŽTK) 6 straipsnio 1 dalimi, ieškovė nurodė, kad 1990 m. vasario mėn. pradėta procedūra, vertinant ją visą, akivaizdžiai viršijo protingą terminą. Šiuo klausimu Bendrijos teismų praktikoje nenumatyta, kad procedūros trukmę kiekviename etape reikia vertinti atskirai. Todėl niekaip negalima pateisinti to, kad Komisija laukė penkerius su puse metų, kad priimtų naują sprendimą, juo labiau, kad apeliacinio skundo pateikimas Teisingumo Teisme nesustabdė sprendimo vykdymo.

93 Priėmus šio sprendimo 16 punkte minėtą Sprendimą *Solvay II*, Komisija nusprendė ne vien pareikšti ieškinį, kurio atmetimo ji galėjo tikėtis atsižvelgdama į šio sprendimo 65 punkte minėtą Sprendimą *Komisija prieš BASF ir kt.*, bet ir prieš priimdama ginčijamą sprendimą sulaukti šio ieškinio nagrinėjimo rezultato. Be to, ieškovės teigimu, Komisija laukė dar aštuonis mėnesius po šio sprendimo 19 punkte minėto

Sprendimo *Komisija prieš Solvay* priėmimo, nors byloje, kurioje buvo priimtas šio sprendimo 25 punkte minėtas Pirmosios instancijos teismo sprendimas *PVC II*, naujas sprendimas buvo priimtas po pusantro mėnesio.

94 Be to, Komisija supainiojo protingą terminą su senaties terminu, klaidingai manydama, kad naują sprendimą gali priimti iki 2004 metų. Ginčijamame sprendime Komisija nepateikė įrodymų, kuriais rėmėsi nuspręsdama, kad šioje byloje buvo laikytasi protingo termino. Ieškovės teigimu, nepaisant bet kokių kiekvieno procedūros etapo trukmės pateisinimų, negalima pripažinti protinga „nuo keturiolikos iki šešiolikos ar dar daugiau metų visos procedūros nuo kaltinimo perdavimo iki galutinio Pirmosios instancijos teismo ar Teisingumo Teismo sprendimo trukmės“.

95 Todėl Pirmosios instancijos teismas turėjo pripažinti, kad buvo viršytas protingas terminas, ir panaikinti ginčijamą sprendimą, nes šiame etape nebeįmanoma per protingą terminą priimti sprendimo dėl ieškovei pateiktų kaltinimų. Bet koks kitas sprendimas, pavyzdžiui, atsižvelgti į protingo termino viršijimą nustatant baudos dydį, neištaisytų ŽTK 6 straipsnio pažeidimo. Be to, ieškovė teigia, kad pagal Europos žmogaus teisių teismo įtvirtintus principus ji neprivalo įrodyti, jog protingo termino viršijimas pažeidė jos teisę į gynybą, nes tai yra atskiras panaikinimo motyvas. Iš tiesų teisės į gynybą pažeidimas skiriasi nuo teisės į procesą per protingą terminą baudžiamosios teisės srityje.

96 Bet kuriuo atveju ieškovė teigia, kad protingo termino viršijimas ir dėl to išnykę įrodymai užkirto jai kelią gintis, visų pirma atimdamas galimybę pagrįsti ieškinyje pateiktus argumentus. Be to, ieškovė teigia, kad ji nebegali susisiekti su atitinkamame sektoriuje ir dukterinėje bendrovėje dirbusiais jos darbuotojais. Taigi ieškovė teigia, kad „jos gynyba buvo konkrečiai apsunkinta“.

97 Ieškovė teigia, kad turi būti taikoma atskira sankcija už neteisėtą Komisijos neveikimą penkerius su puse metų po šio sprendimo 16 punkte minėto Sprendimo *Solvay II* priėmimo. Šiuo klausimu ieškovė patikslina galėjusi teisėtai manyti, kad Komisija nusprendė neatnaujinti bylos, ir todėl sistemiškai neįtvirtinusi faktinių aplinkybių ir neišsaugojusi gynybai galinčių būti naudingų dokumentų. Be to, archyvų politika ją įpareigojo, išskyrus išimtines aplinkybes, sistemiškai naikinti archyvus po dešimties ar net penkerių metų.

98 Galiausiai pripažinimas, kad ieškovei tenka nepagrįsta įrodinėjimo pareiga, prieštarautų Europos žmogaus teisių teismo praktikai, pagal kurią, esant ilgiems neveikimo laikotarpiams, nacionalinės valdžios institucijos privalo paaiškinti jų priežastis, kurios gali būti pateisinamos tik išimtinėmis aplinkybėmis. Ieškovė taip pat teigia, kad, ne taip kaip Komisijos, jos negalima apkaltinti atlikus veiksmus, kuriais siekta prailginti procedūrą nuo 1989 metų. Ji pažymi, kad Komisija įrodė nesugebanti laikytis savo vidaus taisyklių dėl autentiškumo patvirtinimo ir teisinio saugumo principo, o dėl to pirminio sprendimo nagrinėjimas iš esmės buvo atidėtas daugelį metų.

99 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

— Teismo vertinimas

100 Pirmiausia reikia priminti, kad protingo termino principas konkurencijos srityje taikomas Reglamente Nr. 17 įtvirtintoms administracinėms procedūroms, kurios gali pasibaigti šiame reglamente numatytų sankcijų skyrimu ir teismo procesu Bendrijos teisme (šio sprendimo 38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II* 179 punktas).

101 Pirma, grįsdama savo kaltinimą dėl administracinės procedūros termino nepagrįstumo, ieškovė, be kita ko, remiasi tuo, kad, nors apeliacinis skundas nesustabdo sprendimo vykdymo, Komisija be jokios priežasties laukė penkerius su puse metų prieš priimdama naują sprendimą po Sprendimo 91/298 panaikinimo šio sprendimo 16 punkte minėtu Sprendimu *Solvay II*.

102 Tačiau, kaip buvo konstatuota nagrinėjant pirmojo pagrindo pirmą dalį, remiantis Reglamento Nr. 2988/74 3 straipsniu, senaties terminas buvo sustabdytas visą proceso Teisingumo Teisme laiką nuo apeliacinio skundo dėl šio sprendimo 16 punkte minėto Sprendimo *Solvay II* pateikimo. Todėl negalima kaltinti Komisijos pažeidus protingo termino principą tik todėl, kad prieš priimdama ginčijamą sprendimą ji laukė Teisingumo Teismo sprendimo dėl šio apeliacinio skundo.

103 Antra, ieškovė bendrai nurodė, kad visa administracinės procedūros trukmė, t. y. nuo pranešimo apie kaltinimus pateikimo iki ginčijamo sprendimo priėmimo, viršijo protingą terminą.

104 Šis argumentas turi būti atmestas.

105 Iš tiesų, nagrinėjant kaltinimą, susijusį su protingo termino principo pažeidimu, reikia atriboti administracinę procedūrą ir teismo procesą. Taigi nustatant Komisijos vykdytos procedūros trukmę negalima atsižvelgti į laikotarpį, kai Bendrijos teismas nagrinėjo Sprendimo 91/298 ir šio sprendimo 16 punkte minėto Sprendimo *Solvay II* teisėtumą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II*, 202–204 punktus).

106 Trečia, ieškovė kritikuoja administracinės procedūros trukmę nuo šio sprendimo 19 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Solvay* paskelbimo iki ginčijamo sprendimo priėmimo.

107 Šiuo klausimu reikia priminti, kad šis laikotarpis prasidėjo 2000 m. balandžio 6 d., paskelbus šio sprendimo 19 punkte minėtą Sprendimą *Komisija prieš Solvay*, ir baigėsi 2000 m. gruodžio 13 d., priėmus ginčijamą sprendimą. Taigi šis administracinės procedūros etapas truko aštuonis mėnesius ir septynias dienas.

108 Per šį laikotarpį Komisija padarė tik Sprendimo 91/298 formos pakeitimų, pirmiausia papildydama jį nauja dalimi dėl „proceso Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme“, susijusia su senaties termino laikymosi vertinimu. Be to, prieš priimant ginčijamą sprendimą nebuvo atlikta jokių papildomų tyrimo veiksmų, nes Komisija rėmėsi prieš dešimt metų atlikto tyrimo rezultatais. Vis dėlto reikia pripažinti, jog net ir tokiomis sąlygomis tam, kad pasiektų šį rezultatą, administracinė institucija būtinai turėjo atlikti tam tikrus patikrinimus ir suderinimus.

109 Atsižvelgiant į tai, negalima teigti, kad aštuonių mėnesių ir septynių dienų laikotarpis nuo šio sprendimo 19 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Solvay* paskelbimo iki ginčijamo sprendimo priėmimo turi būti pripažintas neprotingu.

110 Ketvirta, dėl administracinės procedūros trukmės nuo pranešimo apie kaltinimus išsiuntimo iki Sprendimo 91/298 priėmimo reikia pažymėti, kad ieškovė netvirtino, jog šis terminas galėtų būti kritikuojamas. Iš tiesų ieškovė tik tvirtino, kad termino protingumą reikia vertinti nuo 1990 m. kovo 13 d., t. y. pranešimo apie kaltinimus nusiuntimo jai datos, nekritikuodama vienuolikos su puse mėnesio laikotarpio nuo pranešimo apie kaltinimus išsiuntimo iki 1991 m. kovo 1 d., kai buvo priimtas Sprendimas 91/298.

111 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ieškovė nepateikė jokių įrodymų, leidžiančių spręsti, jog šioje byloje visos administracinės procedūros trukmė buvo per ilga.

112 Iš tiesų, net jei reikėtų atsižvelgti į administracinės procedūros etapą prieš pranešimo apie kaltinimus išsiuntimą (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied prieš Komisiją*, C-105/04 P, Rink. p. I-8725, 51 punktą), reikia pripažinti, kad visa administracinės procedūros trukmė nėra pernelyg ilga, ypač atsižvelgiant į nuo 1989 m. balandžio mėn. atliktus patikrinimus, vėliau pateiktus prašymus pateikti informaciją ir 1990 m. vasario 19 d. sprendimą pradėti procedūrą savo iniciatyva. Šiomis aplinkybėmis nei nuo 1989 m. balandžio mėn. Komisijos atlikti maždaug vienuolikos mėnesių trukmės patikrinimai ir pranešimo apie kaltinimus išsiuntimo data, nei visos administracinės procedūros trukmė negali būti laikomi neprotingais.

113 Bet kuriuo atveju reikia papildyti, kad protingo termino principo pažeidimas pateisintų konkurencijos srityje vykdant administracinę procedūrą priimto sprendimo panaikinimą tik tuomet, jei juo būtų pažeista ir suinteresuotosios įmonės teisė į gynybą. Iš tikrųjų, jeigu nėra nustatyta, kad pernelyg ilgas terminas padarė poveikį suinteresuotųjų įmonių galimybei veiksmingai apsiginti, protingo termino principo nesilaikymas neturi poveikio administracinės procedūros teisėtumui (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 25 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *PVC II* 122 punktą).

114 Šiuo klausimu ieškovė teigia, kad sunku gintis nuo kaltinimų, susijusių su seniai tariamai įvykusiomis faktinėmis aplinkybėmis, nes ji nebegali kreiptis į tuo metu atitinkamame sektoriuje ir dukterinėje bendrovėje dirbusius darbuotojus.

115 Vis dėlto Komisija nevykdė tyrimo veiksmų nuo šio sprendimo 19 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Solvay* paskelbimo iki ginčijamo sprendimo priėmimo.

116 Be to, iš ginčijamo sprendimo matyti, kad jis pagrįstas tais pačiais motyvais kaip ir Sprendimas 91/298, abiejų sprendimų turinys beveik sutampa ir Komisija neatsižvelgė į jokius naujus įrodymus, dėl kurių reikėtų naudotis teise į gynybą.

117 Šiomis aplinkybėmis ieškovės teisė į gynybą nebuvo pažeista.

118 Penkta, dėl teismo proceso reikia konstatuoti, kad ieškinyje ieškovė tiesiogiai neginčijo proceso Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme trukmės, kiek tai susiję su Sprendimu 91/298.

119 Bet kuriuo atveju reikia priminti, kad bendrasis Bendrijos teisės principas, pagal kurį visi asmenys turi teisę į teisingą procesą, grindžiamas EŽTK 6 straipsnio 1 dalimi, ir ypač teisė į procesą per protingą terminą yra taikytini nagrinėjant ieškinius dėl Komisijos sprendimų, kuriais už konkurencijos teisės pažeidimą skiriama bauda. Termino protingumą reikia vertinti pagal kiekvienos bylos aplinkybes ir ypač pagal bylos svarbą suinteresuotajam asmeniui, bylos sudėtingumą ir ieškovo bei kompetentingų valdžios institucijų elgesį. Šių kriterijų sąrašas nėra baigtinis ir termino protingumo vertinimas nereikalauja sistemiškai išnagrinėti visų bylos aplinkybių atsižvelgiant į kiekvieną jų, kai proceso trukmė atrodo pagrįsta vieno jų atžvilgiu. Taigi bylos sudėtingumas gali būti laikomas pateisinančiu terminą, kuris iš pirmo žvilgsnio atrodo per ilgas (žr. 2007 m. sausio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sumitomo Metal Industries ir Nippon Steel prieš Komisiją*, C-403/04 P ir C-405/04 P, Rink. p. I-729, 115–117 punktus ir nurodytą teismų praktiką).

120 Be to, 1998 m. gruodžio 17 d. Sprendime *Baustahlgewebe prieš Komisiją* (C-185/95 P, Rink. p. I-8417), konstatavęs, kad Pirmosios instancijos teismas pažeidė su protingo termino laikymusi susijusius reikalavimus, Teisingumo Teismas, dėl proceso ekonomijos ir siekdamas užtikrinti neatidėliotiną ir veiksmingą tokio procesinio pažeidimo atitaisymą, pagrindą dėl per ilgos proceso trukmės pripažino pagrįstu ir

panaikino skundžiamą sprendimą, kiek juo ieškovei buvo skirta 3 milijonų ekiu bauda. Nesant jokių įrodymų, kad proceso trukmė turėjo įtakos bylos sprendimui, Teisingumo Teismas nusprendė, jog dėl šio pagrindo negalima panaikinti viso skundžiamo sprendimo, tačiau 50 000 ekiu suma yra teisinga kompensacija už per ilgą proceso trukmę, ir todėl sumažino atitinkamai įmonei skirtos baudos dydį.

121 Todėl, nesant jokių įrodymų, kad proceso trukmė turėjo įtakos bylos išnagrinėjimui, tai, kad Bendrijos teismas šioje byloje galbūt viršijo protingą terminą, netgi jei tai būtų įrodyta, neturėjo jokios įtakos ginčijamo sprendimo teisėtumui.

122 Be to, reikia pažymėti, kad ieškinyje ieškovė aiškiai atsisakė galimybės sumažinti baudą, taip kompensuojant už tariamą jos teisės į procesą per protingą terminą pažeidimą. Be to, ji nepateikė prašymo atlyginti žalą.

123 Taigi reikia atmesti pirmojo pagrindo antrą dalį ir todėl visą pirmąjį pagrindą.

Dėl antrojo pagrindo, susijusio su esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimu

124 Antrąjį pagrindą iš esmės sudaro septynios dalys, grindžiamos, pirma, kolegialumo principo pažeidimu, antra, teisinio saugumo principo pažeidimu, trečia, ieškovės teise būti pakartotinai išklausyta, ketvirta, pakartotiniu nesikonsultavimu su patariamuoju komitetu, penkta, netinkama patariamojo komiteto sudėtimi, šešta, teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimu ir, septinta, nešališkumo, gero administravimo ir proporcingumo principų pažeidimu.

125 Teismo manymu, antrojo pagrindo šeštą dalį tikslinga nagrinėti kartu su ketvirtuoju pagrindu, susijusiu su teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimu, išnagrinėjus su bylos esme susijusį pagrindą.

Dėl pirmos dalies, susijusios su kolegialumo principo pažeidimu

— Šalių argumentai

126 Ieškovė pažymi, kad pagal 2001 m. sausio 10 d. lydraštį, pasirašytą už konkurenciją atsakingo Komisijos nario, ginčijamą sprendimą 2000 m. gruodžio 13 d. priėmė komisarų kolegija.

127 Tačiau iš 2000 m. gruodžio 12 d. naujienų agentūros pranešime spaudai pateiktų Komisijos atstovo spaudai pareiškimų matyti, kad sprendimas iš naujo priimti Sprendimą 91/298 jau buvo priimtas vėliausiai komisarų kolegijos susirinkimo į posėdį dienos išvakarėse.

128 Ieškovės teigimu, kadangi nėra įrodymų, jog komisarų kolegija posėdžiavo anksčiau nei 2000 m. gruodžio 12 d., iš to darytina išvada, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas pažeidžiant kolegialumo principą.

129 Be to, jei ginčijamas sprendimas iš tiesų buvo priimtas komisarų kolegijos, iš 2000 m. gruodžio 12 d. naujienų agentūros pranešimo spaudai būtų galima suprasti, kad Komisija akivaizdžiai nusprendė priimti naują, Sprendimo 91/298 turinį pakartojantį, sprendimą, nes ieškovė niekuomet neginčijo šio sprendimo esmės. Vis dėlto ieškovė

nurodo kritikavusi Komisijos teisinį ir faktinį vertinimą bei baudos skyrimo principą ir dydį. Todėl nuspręsdama priimti ginčijamą sprendimą komisarų kolegija nebuvo tinkamai informuota apie ieškovės poziciją.

130 Ieškovė taip pat prašo Pirmosios instancijos teismo nurodyti Komisijai pateikti visus su skundžiamo sprendimo priėmimu susijusius vidaus dokumentus ir pirmiausia visų komisarų kolegijos posėdžių, kuriuose buvo svarstomas sprendimo projektas, protokolus ir kolegijai pateiktus dokumentus.

131 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

— Teismo vertinimas

132 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką kolegialumo principas grindžiamas Komisijos narių lygybe priimant sprendimą ir pirmiausia reiškia, kad sprendimai svarstomi bendrai ir visi kolegijos nariai politiškai yra kartu atsakingi už visus priimtus sprendimus (1998 m. rugsėjo 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-191/95, Rink. p. I-5449, 39 punktas ir 2001 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-1/00, Rink. p. I-9989, 79 punktas).

133 Kolegialumo principo laikymasis ir ypač būtinybė, kad sprendimai būtų svarstomi bendrai, yra neabejotinai reikšmingi šių sprendimų teisinėmis pasekmėmis suinteresuotiems teisės subjektams, ir todėl jie turi būti užtikrinti, kad šie sprendimai iš tiesų buvo priimti kolegijos ir tiksliai atspindi jos valią. Tai ypač taikoma aktams, tiesiogiai vadinamiems sprendimais, kuriuos Komisija priima dėl įmonių arba įmonių asociacijų, siekdama užtikrinti konkurencijos taisyklių laikymąsi, ir kurių tikslas yra konstatuoti

šių taisyklių pažeidimą, nustatyti įpareigojimus šioms įmonėms ir skirti joms pinigines sankcijas (šio sprendimo 65 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš BASF ir kt.* 64 ir 65 punktai).

134 Šioje byloje ieškovė remiasi faktine aplinkybe, kad pagal 2000 m. gruodžio 12 d. naujienų agentūros pranešimą spaudai Komisijos atstovas spaudai pranešė, jog ji iš naujo priėmė tą patį 2000 m. gruodžio 13 d. sprendimą.

135 Vis dėlto net darant prielaidą, kad Komisijos atstovas spaudai teigė tai, ką nurodė ieškovė, vien to, kad privačios bendrovės pranešime spaudai paskelbiamas jokio oficialaus pobūdžio neturintis teiginys, nepakanka norint pripažinti, jog Komisija pažeidė kolegialumo principą. Iš tiesų komisarų kolegija nebuvo niekaip susijusi su šiuo pareiškimu ir todėl 2000 m. gruodžio 13 d. posėdžio metu, kartu apsvarsčiusi, taip pat galėjo nuspręsti nepriimti ginčijamo sprendimo.

136 Reikia pažymėti, kad oficialus Komisijos pranešimas spaudai buvo paskelbtas 2000 m. gruodžio 13 dieną.

137 Be to, net darant prielaidą, kad Komisijos atstovas spaudai pareiškė, jog ieškovė niekuomet neginčijo Sprendimo 91/298 esmės, toks argumentas netinkamas. Iš tiesų iš ginčijamo sprendimo 70 konstatuojamosios dalies matyti, kad Komisija priėmė naują sprendimą, kurio turinys buvo beveik toks pat kaip Sprendimo 91/298, nes šis buvo panaikintas dėl procesinio pažeidimo. Todėl tai, kad ieškovė ginčijo Sprendimo 91/298 esmę, neturi reikšmės.

138 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad nėra pagrindo, taikant proceso organizavimo priemones, nurodyti Komisijai pateikti visus su skundžiamo sprendimo priėmimu susijusius vidaus dokumentus.

139 Todėl reikia atmesti antrojo pagrindo pirmą dalį.

Dėl antros dalies, susijusios su teisinio saugumo principo pažeidimu

— Šalių argumentai

140 Ieškovė leidžia suprasti, kad Komisijos darbo tvarkos taisyklėse (OL L 252, 1999, p. 41) įtvirtintos autentiškumo patvirtinimo procedūros, kurios galiojo ginčijamo sprendimo priėmimo metu, neatitinka šio sprendimo 65 punkte minėtame Sprendime *Komisija prieš BASF ir kt.* (73–76 punktai) ir šio sprendimo 19 punkte minėtame Sprendime *Komisija prieš Solvay* (44–49 punktai) įtvirtintų reikalavimų.

141 Iš tiesų tuo metu galiojusių Komisijos darbo tvarkos taisyklių 16 straipsnio pirmoje pastraipoje nenustatyta jokia ginčijamo sprendimo, kuris nepasirašytas, nors jame ir minima už konkurenciją atsakingo Komisijos nario pavardė, autentiškumo patvirtinimo procedūra. Be kita ko, nenumatyta, kad priimti aktai turi būti pridėti prie akto santraukos tuo metu, kai ji parengiama, todėl „vieno ar kito iš šių aktų autentiškumo patvirtinimas nėra tiesiogiai susijęs su priimtu sprendimu“. Tuo Komisijos darbo tvarkos taisyklių 16 straipsnio pirma pastraipa skiriasi nuo 2000 m. birželio 5 d. Tarybos sprendimo, patvirtinančio jos darbo tvarkos taisykles (OL L 149, p. 21), 15 straipsnio.

142 Todėl Komisijos darbo tvarkos taisyklės pažeidžia autentiškumo patvirtinimo procedūrų esmę ir prieštarauja teisinio saugumo principui. Taigi ginčijamo sprendimo autentiškumas nebuvo tinkamai patvirtintas.

143 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

— Teismo vertinimas

144 Pirmiausia Teismas mano, kad ieškovės argumentus reikia suprasti kaip paremtus ginčijamo sprendimo priėmimo metu galiojusių Komisijos darbo tvarkos taisyklių nuostatos neteisėtumu.

145 Tokį prieštaravimą dėl teisėtumo reikia pripažinti priimtinu.

146 Iš tiesų pagal teismų praktiką EB 241 straipsnio taikymo sritis apima ir institucijos vidaus reglamentą, kuris, nors ir nėra ginčijamo sprendimo teisinis pagrindas bei nesukelia tokių pačių pasekmių, kaip reglamentas šio Sutarties straipsnio prasme, tačiau įtvirtina esminius šiam sprendimui priimti reikalingus procedūrinius reikalavimus ir taip užtikrina asmenų, kuriems jis skirtas, teisinį saugumą. Iš tiesų svarbu, kad kiekvienas asmuo, kuriam skirtas sprendimas, galėtų papildomai ginčyti akto, nustatančio formalaus šio sprendimo galiojimo sąlygas, teisėtumą, nepaisant to, kad šis aktas nėra sprendimo teisinis pagrindas, nes jis negalėjo prašyti panaikinti šį aktą prieš gaudamas pranešimą apie ginčijamą sprendimą. Todėl Komisijos darbo tvarkos taisyklių nuostatos gali būti prieštaravimo dėl teisėtumo dalyku, kiek jos užtikrina asmenų apsaugą (šio sprendimo 25 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *PVC II* 286 ir 287 punktai).

147 Be to, reikia priminti, kad prieštaravimas dėl teisėtumo turi apimti tik tai, kas būtina ginčui išspręsti.

148 Iš tiesų EB 241 straipsnio tikslas nėra leisti vienai šaliai ginčyti kokio nors bendro pobūdžio akto taikymą, kai tai yra naudinga kokiam nors ieškiniui. Bendro pobūdžio aktas, kurio teisėtumas ginčijamas, turi būti tiesiogiai ar netiesiogiai taikytinas byloje, kurioje nagrinėjamas ieškinys, ir turi būti tiesioginis teisinis ryšys tarp skundžiamo individualaus sprendimo bei atitinkamo bendro pobūdžio akto (žr. šio sprendimo 25 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *PVC II* 288 ir 289 punktus ir nurodytą teismų praktiką).

149 Šiuo klausimu reikia priminti, kad ginčijamo sprendimo autentiškumas buvo patvirtintas vadovaujantis Darbo tvarkos taisyklių 16 straipsnio pirma pastraipa. Todėl yra tiesioginis teisinis ryšys tarp šio sprendimo ir šio Darbo tvarkos taisyklių straipsnio, kurio neteisėtumu remiasi ieškovė. Tai reiškia, kad ginčijamo sprendimo priėmimo metu taikytų Darbo tvarkos taisyklių 16 straipsnio pirma pastraipa gali būti prieštaravimo dėl teisėtumo dalyku.

150 Taigi reikia patikrinti, ar Komisijos darbo tvarkos taisyklėse įtvirtintos autentiškumo patvirtinimo procedūros atitinka teisinio saugumo principo reikalavimus.

151 Šioje byloje nagrinėjamas tekstas yra ginčijamo sprendimo priėmimo metu taikytų Darbo tvarkos taisyklių 16 straipsnio pirma pastraipa, kurioje numatyta:

„Posėdžio metu priimti dokumentai, pateikti autentiška jų kalba ar kalbomis, susegami taip, kad jų nebūtų galima atskirti, ir prisegami prie akto santraukos, kuri parengiama pasibaigus Komisijos posėdžiui, kuriame tie dokumentai buvo priimti. Jie paliudijami

[jų autentiškumas patvirtinamas] pirmininko ir Generalinio Sekretoriaus parašais paskutiniame akto santraukos puslapyje.“

152 Šio sprendimo 25 punkte minėtame Pirmosios instancijos teismo sprendime *PVC II* buvo nagrinėjamas 1993 m. vasario 17 d. Komisijos darbo tvarkos taisyklių (OL L 230, p. 15) 16 straipsnio pirmos pastraipos teisėtumas, o ji buvo išdėstyta taip:

„Posėdžio metu priimti dokumentai, pateikti autentiška jų kalba ar kalbomis, pridedami prie Komisijos posėdžio, kuriame tie dokumentai buvo priimti arba kuriame buvo užregistruotas jų priėmimas, protokolo. Jie paliudijami [jų autentiškumas patvirtinamas] pirmininko ir Generalinio Sekretoriaus parašais pirmame protokolo puslapyje.“

153 Šiame sprendime Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad pačios minėtoje nuostatoje įtvirtintos taisyklės yra pakankama garantija ginčo atveju patikrinti, ar įteikti arba paskelbti tekstai visiškai atitinka kolegijos priimtą tekstą ir taip pat jų autoriaus valią. Iš tiesų, kadangi šis tekstas buvo pridėtas prie protokolo, kurio pirmajame puslapyje pasirašė pirmininkas ir Generalinis Sekretorius, buvo protokolo ir prie jo pridėtų dokumentų ryšys, leidžiantis būti tikriems dėl kolegijos sprendimo tikslaus turinio ir formos. Šiuo klausimu turi būti preziumuojama, kad valdžios institucija veikė pagal taikytinus teisės aktus, jei Bendrijos teismas nepripažino, kad jos veiksmai pažeidė teisės nuostatą. Taigi Darbo tvarkos taisyklių 16 straipsnio pirmoje pastraipoje įtvirtinta autentiškumo patvirtinimo tvarka turi būti pripažinta teisėta (šio sprendimo 25 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *PVC II* 302–304 punktai).

154 Tačiau reikia konstatuoti, kad ginčijamo sprendimo priėmimo metu taikytos Darbo tvarkos taisyklių redakcijos 16 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta formalesnė autentiškumo patvirtinimo procedūra nei nagrinėta šio sprendimo 25 punkte minėtame Pirmosios instancijos teismo sprendime *PVC II*.

155 Iš tiesų dviejų redakcijų teksto pakeitimai yra tokie: posėdžio metu priimti aktai jau ne tik „pridedami“ prie protokolo, bet ir „susegami taip, kad jų nebūtų galima atskirti“; žodis „protokolas“ pakeistas žodžiais „akto santrauka“; akto santrauka yra parengiama „pasibaigus posėdžiui“; galiausiai pasirašoma nebe „protokolo pirmame puslapyje“, bet „akto santraukos paskutiniame puslapyje“.

156 Šių pakeitimų visuma sustiprina procesines garantijas, skirtas užtikrinti teisinio saugumo principo laikymąsi.

157 Todėl ginčijamo sprendimo priėmimo metu taikytos Darbo tvarkos taisyklių redakcijos 16 straipsnio pirma pastraipa nėra neteisėta.

158 Tokiomis aplinkybėmis antrojo pagrindo antrą dalį reikia atmesti.

Dėl trečios dalies, susijusios su ieškovės teisės būti pakartotinai išklausyta pažeidimu

— Šalių argumentai

159 Ieškovė pripažįsta, kad šio sprendimo 25 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *PVC II* 246–252 punktuose buvo nuspręsta, kad kai Komisijos sprendimas panaikinamas dėl procesinio pažeidimo, pakartotinai išklausyti suinteresuotąsias įmones prieš priimant naują sprendimą reikia tik dėl tame sprendime esančių naujų kaltinimų.

160 Vis dėlto tokio sprendimo negalima pritaikyti šios bylos faktinėms aplinkybėms. Pirma, administracinės procedūros metu buvo padaryta daug pažeidimų dėl teisės susipažinti su byla pažeidimo. Antra, skundžiamame sprendime pakartojamas Sprendimo 91/297, kuris buvo panaikintas ne dėl formalių priežasčių ir nebuvo priimtas pakartotinai, vertinimas.

161 Taip Sprendimo 91/297 panaikinimas paveikė ginčijamo sprendimo parengiamųjų priemonių teisėtumą. Iš tiesų šio sprendimo 17 punkte minėtame Sprendime *Solvay I* Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad Komisijos visiškas atsisakymas atskleisti dokumentus pažeidė ieškovės teisę susipažinti su bylos medžiaga. Be to, šis procesinis pažeidimas turėjo įtakos ir administracinei procedūrai, per kurią buvo priimtas Sprendimas 91/298, ir administracinei procedūrai dėl Sprendimo 91/297. Todėl Komisija turėjo pakartotinai pradėti procedūrą, suteikdama ieškovei neribotą galimybę susipažinti su jos bylos medžiaga, ir leisti jai šiuo klausimu pateikti bet kokias pastabas raštu ar žodžiu.

162 Be to, šio sprendimo 25 punkte minėtame Pirmosios instancijos teismo sprendime *PVC II* pateiktas aiškinimas yra teisiškai neteisingas, nes juo teisė būti išklausytam apribojama tik galimybe suinteresuotai įmonei pateikti pastabas dėl jai pareikštų kaltinimų. Iš tiesų kiekviena suinteresuota įmonė taip pat turi teisę būti išklausyta ir pateikti pastabas dėl baudų skyrimo principo, tinkamumo ir dydžio. Remdamasi teismų praktika ieškovė tvirtina, kad įmonėms, kurioms potencialiai gali būti skirtas sprendimas, kuriame konstatuotas jų padarytas pažeidimas ir už tai skiriama bauda, administracinės procedūros etape turėtų būti suteikta galimybė pateikti visas pastabas dėl baudos. Atsižvelgiant į nagrinėjant šią bylą praėjusį laiką, ieškovė teigia turėjusi naujų pastabų dėl Komisijos įgaliojimų jai skirti baudas senaties, protingo termino viršijimo ir baudos dydžio.

163 Ieškovė mano, kad panaikinus Sprendimą 91/297 ji turėjo būti išklausyta dėl Komisijos vertinimo, pagal kurį ginčijamame sprendime pažeidimas, kuriuo kaltinama ieškovė, buvo pristatytas kaip sustiprinantis tariamos bendros antikonkurencinės politikos poveikį, vidinio nuoseklumo ir dėl tam tikrų ginčijamame sprendime esančių teiginių, susijusių su kartelio su *ICI* egzistavimu, kurie buvo tiesiogiai perkelti iš Sprendimo 91/297.

164 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

— Teismo vertinimas

165 Jei dėl procesinio trūkumo, susijusio tik su sprendimo galutinio priėmimo komisarų kolegijoje procedūromis, panaikinus sprendimą, kuriuo skiriamos sankcijos EB 81 straipsnio 1 dalį pažeidusioms įmonėms, Komisija priima naują iš esmės tokio paties turinio ir pagrįstą tais pačiais kaltinimais sprendimą, ji neprivalo iš naujo išklausyti suinteresuotąsias įmones (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II* 83–111 punktus).

166 Dėl teisės klausimų, kurie gali kilti taikant EB 233 straipsnį, pavyzdžiui, susijusių su praėjusiu laiku, galimybe atnaujinti procedūrą, atnaujintai procedūrai taikytinu susipažinimu su bylos medžiaga, bylą nagrinėjančio pareigūno ir patariamojo komiteto dalyvavimu ir galimomis Reglamento Nr. 17 20 straipsnio taikymo pasekmėmis, jiems išspręsti nebūtina rengti naujo išklausymo, jeigu jie nepakeičia kaltinimų turinio, nes prireikus jie gali būti išspręsti tik vykdant vėlesnę teisminę kontrolę (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II* 93 punktą).

167 Šiuo atveju Komisija pakartojo beveik visą Sprendimo 91/298 turinį. Ji tik papildė ginčijamą sprendimą dalimi dėl proceso Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme.

168 Žinoma, faktinėms aplinkybėms skirtoje ginčijamo sprendimo dalyje Komisija taip pat nurodė argumentus iš Sprendimo 91/297, kuris vėliau buvo panaikintas šio sprendimo 17 punkte minėtu sprendimu *Solvay I*.

169 Vis dėlto, pirma, Sprendime 91/298, dėl kurio priimtas ginčijamas sprendimas, buvo tiesiogiai nurodytas Sprendimas 91/297 dėl informacijos apie natrio karbonato produktus ir rinką (žr. Sprendimo 91/298 konstatuojamųjų dalių I B punktą). Dublike ieškovė taip pat pripažino, kad į ginčijamą sprendimą perkeltos Sprendimo 91/297 dalys yra Sprendimo 91/298 „neatskiriama dalis“.

170 Antra, tokia išimtinai faktinio pobūdžio informacija nebuvo reikšminga pažeidimui, kuriuo šioje byloje kaltinama ieškovė. Iš tiesų šioje byloje nagrinėjami veiksmai yra susiję su ieškovės ir CFK sudarytu karteliu, o ne su ieškovės ir *ICI* antikonkurenciniais veiksmais.

171 Todėl reikia konstatuoti, kad ginčijamo sprendimo ir Sprendimo 91/298 turinys beveik sutampa bei jie paremti tais pačiais motyvais.

172 Taigi, vadovaujantis šio sprendimo 165 ir 166 punktuose minėta teismų praktika, prieš priimdama ginčijamą sprendimą Komisija neturėjo pakartotinai išklausyti ieškovės.

173 Be to, argumentas, susijęs su teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimu, yra savarankiško kaltinimo dalykas ir todėl bus nagrinėjamas vėliau.

174 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad reikia atmesti antrojo pagrindo trečią dalį.

Dėl ketvirtos dalies, susijusios su pakartotiniu nesikonsultavimu su Konkurenciją ribojančios veiklos ir dominuojančių padėčių patariamuoju komitetu

— Šalių argumentai

175 Ieškovė ginčija šio sprendimo 25 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *PVC II* 254–257 punktuose pateiktus argumentus, kad šioje byloje nereikėjo pakartotinai konsultuotis su patariamuoju komitetu. Ieškovės teigimu, atvirkščiai nei šiame sprendime nusprendė Pirmosios instancijos teismas, pareiga konsultuotis su patariamuoju komitetu kyla ne iš 1963 m. liepos 25 d. Komisijos reglamento Nr. 99/63/EEB dėl Reglamento Nr. 17 19 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyto šalių išklausymo (OL 127, p. 2268) 1 straipsnio, kuriame įtvirtinta procedūros, kurią reikia atlikti, chronologinė seka, o iš faktinių aplinkybių metu taikytos Reglamento Nr. 17 10 straipsnio redakcijos. Be to, nors konsultacijos su patariamuoju komitetu yra svarbi proceso garantija, ja siekiama kitų tikslų nei tik išklausyti sprendimo projektu suinteresuotą įmonę, kaip tai patvirtina aplinkybė, jog įmonės atsisakymas dalyvauti išklausyme neatleidžia Komisijos nuo pareigos konsultuotis su patariamuoju komitetu.

176 Todėl šioje byloje reikėjo konsultuotis su patariamuoju komitetu dėl Komisijos ketinimo priimti ginčijamą sprendimą po to, kai buvo priimtas šio sprendimo 19 punkte minėtas Sprendimas *Komisija prieš Solvay*, ypač dėl protingo termino principo laikymosi.

177 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

— Teismo vertinimas

178 Faktinių aplinkybių metu taikytoje Reglamento Nr. 17 10 straipsnio redakcijoje nurodyta:

„3. Prieš priimant kokį nors sprendimą pagal šio straipsnio 1 dalyje nustatytą tvarką ir kokį nors sprendimą dėl sprendimo atnaujinimo, pakeitimo arba panaikinimo pagal (EB) (81) straipsnio 3 dalį, konsultuojamasi su Konkurenciją ribojančios veiklos ir monopolijų patariamuoju komitetu.

<…>

5. Konsultacijos vyksta per Komisijos sušauktą jungtinį susirinkimą; minėtas susirinkimas organizuojamas ne anksčiau kaip praėjus keturiolikai dienų po pranešimo apie jo organizavimą išsiuntimo. Prie pranešimo pridedamas kiekvieno atvejo, kuris turi būti išnagrinėtas, trumpas apibūdinimas, kartu nurodant pačius svarbiausius dokumentus, ir išankstinio sprendimo projektas.“

179 Be to, Reglamento Nr. 99/63 1 straipsnyje nurodyta:

„Prieš konsultuodamasi su Konkurenciją ribojančios veiklos ir dominuojančių padėčių patariamuoju komitetu Komisija organizuoja išklausymą pagal Reglamento Nr. 17 19 straipsnio 1 dalį.“

180 Remiantis nusistovėjusia teismo praktika pagal Reglamento Nr. 99/63 1 straipsnį išklausyti suinteresuotas įmones ir konsultuotis su komitetu reikia tais pačiais atvejais (1989 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hoechst prieš Komisiją*, 46/87 ir 227/88, Rink. p. 2859, 54 punktas ir šio sprendimo 38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II* 115 punktas).

181 Reglamentas Nr. 99/63 buvo pakeistas 1998 m. gruodžio 22 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 2842/98 dėl šalių išklausymo nagrinėjant tam tikras bylas pagal (EB 81 ir 82) straipsnius (OL L 354, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 4 t., p. 204), galiojusiu ginčijamo sprendimo priėmimo metu, kurio 2 straipsnio 1 dalies tekstas panašus į Reglamento Nr. 99/63 1 straipsnio tekstą.

182 Šioje byloje reikia konstatuoti, kad pagal ginčijamą sprendimą su Konkurenciją ribojančios veiklos ir dominuojančių padėčių patariamuoju komitetu buvo konsultuojamasi prieš priimant Sprendimą 91/298. Ieškovė neginčija nei to, kad šios konsultacijos vyko, nei jų teisėtumo.

183 Todėl atsižvelgiant į tai, kad ginčijamame sprendime nėra reikšmingų pakeitimų, palyginti su Sprendimu 91/298, Komisija, kuri neturėjo pakartotinai išklausyti ieškovės prieš priimdama ginčijamą sprendimą, taip pat neturėjo ir pakartotinai konsultuotis su patariamuoju komitetu (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II* 118 punktą).

184 Todėl antrojo pagrindo ketvirtą dalį reikia atmesti.

Dėl penktos dalies, susijusios su Konkurenciją ribojančios veiklos ir dominuojančių padėčių patariamojo komiteto netinkama sudėtimi

— Šalių argumentai

185 Ieškovė nurodo, kad po konsultacijų su Konkurenciją ribojančios veiklos ir dominuojančių padėčių patariamuoju komitetu, įvykusių prieš priimant Sprendimą 91/298, 1995 m. sausio 1 d. į Bendriją įstojo trys valstybės. Kadangi minėtas patariamasis komitetas yra sudarytas iš kiekvienos valstybės narės atstovų, jis nebebuvo teisėtos sudėties, kai Komisija pateikė projektą, dėl kurio buvo priimtas ginčijamas sprendimas. Taigi Komisija turėjo pakartotinai konsultuotis su teisėtai sudarytu patariamuoju komitetu.

186 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

— Teismo vertinimas

187 Faktinių aplinkybių metu taikytoje Reglamento Nr. 17 10 straipsnio 4 dalies redakcijoje nustatyta:

„Patariamąjį komitetą sudaro kompetentingi konkurenciją ribojančios veiklos ir dominuojančių padėčių srities pareigūnai. Kiekviena valstybė narė paskiria jai atstovaujantį pareigūną, kuris pakeičiamas kitu pareigūnu, jeigu pats negali dalyvauti.“

188 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką institucijos sudėties pasikeitimas neturi įtakos pačios institucijos tęstinumui ir galutiniai ar parengiamieji šių institucijų aktai iš esmės išlaiko visą savo galią (1990 m. lapkričio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Fedesa ir kt.*, C-331/88, Rink. p. I-4023, 36 punktas).

189 Be to, nėra jokio bendrojo Bendrijos teisės principo, pagal kurį turėtų būti užtikrintas administracinės institucijos, vykdančios procedūrą, kuri gali baigtis baudos paskyrimu, sudėties tęstinumas (šio sprendimo 25 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *PVC II* 322 ir 323 punktai).

190 Tai reiškia, kad Komisija neturėjo pakartotinai konsultuotis su patariamuoju komitetu į Bendriją įstojus dar trims naujoms valstybėms.

191 Todėl antrojo pagrindo penktą dalį reikia atmesti.

Dėl septintos dalies, susijusios su nešališkumo, gero administravimo ir proporcingumo principų pažeidimu

— Šalių argumentai

192 Ieškovė nurodo, kad ginčijamas sprendimas beveik pažodžiui pakartoja prieš dešimt metų priimtą sprendimą ir jame visiškai neatsižvelgiama į praėjusį laiką ir Sprendimo 91/297 panaikinimo pasekmes. Be to, ieškovė teigia, kad Komisija jai turėjo suteikti neribotą galimybę susipažinti su bylos medžiaga.

193 Be to, ginčijamas sprendimas buvo neproporcingas, kiek, praėjus daug laiko nuo faktinių aplinkybių, juo buvo pakartotinai pradėta procedūra, nors ji bet kuriuo atveju buvo visai nereikalinga.

194 Ieškovė taip pat patvirtina, kad Komisija nenurodė priežasčių, dėl kurių ji manė esant reikalinga priimti naują „drakonišką sprendimą“, nors buvo atsisakiusi priimti naują sprendimą po Sprendimo 91/297 panaikinimo. Vis dėlto ji šiam klausimui skirtuose sprendimuose 91/297, 91/298 ir 91/299 nustatytus pažeidimus pripažino viena visuma. Taigi Bendrasis Teismas negali įvertinti Komisijos sprendimo priimti naują sprendimą, kurio turinys beveik sutampa su Sprendimu 91/298, motyvų.

195 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

— Teismo vertinimas

196 Remdamasi tariamu nešališkumo, gero administravimo ir proporcingumo principų pažeidimu, ieškovė pakartoja tuos pačius jau pateiktus argumentus, visų pirma susijusius su praėjusiu laiku ir teise susipažinti su bylos medžiaga, kuriuos Teismas nagrinės atskirai.

197 Vienintelis naujas elementas yra tas, jog nemotyvuota faktinė aplinkybė, kad Komisija priėmė naują sprendimą, kurio turinys beveik sutampa su Sprendimu 91/298. Tačiau šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad ginčijamo sprendimo 67–78 konstatuojamosiose dalyse, kuriomis buvo papildytas Sprendimas 91/298, Komisija motyvavo savo pasirinkimą pakartotinai priimti Sprendimą 91/298. Todėl ieškovės pateiktas kaltinimas neturi faktinio pagrindo.

198 Dėl to antrojo pagrindo septintą dalį reikia atmesti.

199 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad reikia atmesti visą antrąjį pagrindą, išskyrus šeštą dalį dėl teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimo, kuri bus nagrinėjama kartu su ketvirtuoju pagrindu.

Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai nebuvimu

Šalių argumentai

200 Ieškovė teigia, kad Komisija „blogai motyvavo“ ginčijamą sprendimą, kai, siekdama įrodyti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, rėmėsi tik tariama ieškovės bendrąja politika siekiant kontroliuoti natrio karbonato rinką Bendrijoje ir tvirtino, kad tariamas susitarimas tarp ieškovės ir CFK buvo šios bendrosios politikos dalis.

201 Ieškovės teigimu, tokia nuoroda į tariamą bendrąją politiką patvirtina Komisijos požiūrį, pagal kurį „Natrio karbonato“ bylose visuomet pripažįstama, kad EB 81 ir 82 straipsniuose nurodyti pažeidimai papildo vieni kitus, siekiant sukurti bendrą strategiją, skirtą padalinti rinkas ir suvaržyti konkurenciją.

202 Vis dėlto, pirma, Komisijai niekada nepavyko įrodyti tariamo visų natrio karbonato gamintojų „Europos kartelio“ egzistavimo.

203 Antra, veiksmai, kuriais kaltina Komisija, net juos pripažinus piktnaudžiavimu, yra pavieniai faktai, neturintys reikšmingo poveikio konkurencijai.

204 Trečia, nagrinėjamas tariamas susitarimas susijęs su minimaliais kiekiais tonomis, t. y. Komisijos minėtos 11 000 tonų per dvejus metus daugiau kaip milijono tonų rinkoje, kurios sudaro apie 1 % metinio suvartojimo Vokietijos rinkoje ir apie 4 % bendro CFK gamybos pajėgumo. Be to, šis susitarimas tariamai apima natrio karbonato kiekius, kurių CFK negalėjo patiekti į rinką. Todėl tariamas susitarimas negalėjo reikšmingai paveikti valstybių narių tarpusavio prekybos.

205 Dublike ieškovė nurodė, kad nors ji nepateikė atskiro pagrindo dėl jos ir CFK tariamo susitarimo sudarymo, o tuo ją kaltina Komisija, tai nereiškia, jog ieškovė pripažįsta tokio susitarimo egzistavimą.

206 Ieškovė taip pat pažymi, kad Vokietijoje taikomos kainos buvo aukštesnės nei likusioje Bendrijos dalyje. Todėl jei CFK būtų norėjusi patiekti šiuos kiekius tonomis kitose valstybėse narėse, ji turėtų dar labiau sumažinti kainas šiose rinkose ir būtų patyrusi pajamų sumažėjimą, o tai prieštarautų jos interesams. Nesant tariamo susitarimo, CFK buvo suinteresuota patiekti į būtent Vokietijos rinką kiekius tonomis, kurių negalėjo patenkinti *DSW*.

207 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

Teismo vertinimas

208 EB 81 straipsnio 1 dalis taikoma tik susitarimams, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką įmonių susitarimas gali paveikti Bendrijos vidaus prekybą, jei remiantis objektyvių teisinių ir faktinių aplinkybių visuma galima pakankamai užtikrintai numatyti, kad jis galės tiesiogiai arba netiesiogiai, iš tikrųjų arba potencialiai paveikti prekybą tarp valstybių narių taip, kad tai trukdytų pasiekti vieningos tarpvalstybinės rinkos tikslus (1985 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Remia ir kt. prieš Komisiją*, 42/84, Rink. p. 2545, 22 punktas ir 2006 m. gruodžio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *FNCBV ir kt. prieš Komisiją*, T-217/03 ir T-245/03, Rink. p. II-4987, 63 punktas). Taigi Bendrijos vidaus prekybai poveikis paprastai daromas, kai tenkinama keletas veiksnių, kurie, nagrinėjant atskirai, nebūtinai yra lemiami (1994 m. gruodžio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *DLG*, C-250/92, Rink. p. I-5641, 54 punktas ir 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *British Sugar prieš Komisiją*, C-359/01 P, Rink. p. I-4933, 27 punktas).

209 Šiuo klausimu nėra labai svarbu, ar kartelio poveikis prekybai yra nepalankus, neutralus ar palankus. Konkurencijos apribojimas veikia valstybių narių tarpusavio prekybą, kai jis prekybos srautus gali nukreipti kita linkme nei jie paprastai būtų nukreipti (šiuo klausimu žr. 1980 m. spalio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Van Landewyck ir kt. prieš Komisiją*, 209/78–215/78 ir 218/78, Rink. p. 3125, 172 punktą).

210 Be to, kartelio galimo poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai, t. y. jo potencialaus poveikio, pakanka, kad būtų taikomas EB 81 straipsnis, ir nereikia įrodyti faktinio neigiamo poveikio prekybai (1999 m. sausio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bagnasco ir kt.*, C-215/96 ir C-216/96, Rink. p. I-135, 48 punktas ir 2006 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją*, T-259/02–T-264/02 ir T-271/02, Rink. p. II-5169, 166 punktas). Vis dėlto potencialus kartelio poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai turi būti reikšmingas, t. y. jis negali būti tik nežymus (1998 m. balandžio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Javico*, C-306/96, Rink. p. I-1983, 12 ir 17 punktai ir šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją* 207 punktas).

211 Be to, visoje vienos valstybės narės teritorijoje veikiantis kartelis vien dėl savo pobūdžio sustiprina valstybės rinkos atskyrimą ir taip trukdo Sutartimi siekiamai ekonominei skvarbai (1972 m. spalio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vereeniging van Cementhandelaren prieš Komisiją*, 8/72, Rink. p. 977, 29 punktas ir 2006 m. lapkričio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado*, C-238/05, Rink. p. I-11125, 37 punktas).

212 Šioje byloje ginčijamo sprendimo 59 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė tris požymius, dėl kurių atitinkamas susitarimas turėjo poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai: pirma, šis susitarimas „buvo bendrosios politikos, skirtos kontroliuoti Bendrijos natrio karbonato rinką, dalis“, antra, šio susitarimo „tikslas buvo ne tik gerokai sumažinti konkurenciją Bendrijoje, bet ir išlaikyti rinkos struktūros nelankstumą bei padalijimą pagal valstybių sienas“ ir, trečia, „visai tikėtina, kad nesant tokio susitarimo taikant CFK suteiktą garantiją *Solvay* patiektas kiekis tonomis būtų patiektas kitose Bendrijos rinkose“.

213 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad ieškovė raštu pateiktose pastabose neginčija paskutinių dviejų Komisijos nurodytų požymių.

214 Taip pat reikia pažymėti, kad ieškovė nepateikia jokio pagrindo, skirto ginčyti jos ir CFK susitarimo egzistavimą, pagal kurį, remiantis ginčijamo sprendimo 1 straipsniu, „[ji] užtikrino CFK minimalų metinį natrio karbonato pardavimų kiekį tonomis Vokietijoje <…> ir kompensavo CFK bet kokį trūkumą iš jos išpirkdama reikiamus kiekius tonomis, kad pardavimai pasiektų garantuotą minimalų lygį“.

215 Tačiau garantijų susitarimas, susijęs su minimaliu metiniu pardavimų nacionalinėje rinkoje kiekiu tonomis, koks nagrinėjamas šioje byloje, savaime gali prekybos srautus nukreipti kita linkme nei jie paprastai būtų nukreipti. Iš tiesų tokiu susitarimu iš rinkos pašalinama dalis natrio karbonato produkcijos, kurią būtų buvę galima eksportuoti į kitas valstybes nares.

216 Todėl net darant prielaidą, kad ieškovės argumentas, jog nėra natrio karbonato rinkos kontrolės bendrosios politikos, yra pagrįstas, reikia konstatuoti, kad šis argumentas neturi įtakos ginčijamo sprendimo teisėtumui, nes Komisijos išvadą dėl poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai pakankamai pagrindžia faktinė aplinkybė, kad nagrinėjamas susitarimas galėjo prekybos srautus nukreipti kita linkme nei jie paprastai būtų nukreipti.

217 Ieškovė taip pat teigia, kad dėl minimalios nagrinėjamų kiekių tonomis svarbos susitarimas negalėjo labai paveikti valstybių narių tarpusavio prekybos.

218 Tačiau pagal skundžiamo sprendimo 43 konstatuojamąją dalį, nors Vokietijos rinką 1986 ir 1987 m. sudarė apie 1 080 000 tonų, CFK garantijos dydis pirma buvo 179 000 tonų 1987 m. ir vėliau buvo padidintas. Šiuo klausimu reikia atsižvelgti ne į kiekvienais metais ieškovės iš CFK realiai nupirktą kiekį, bet į kiekį, kurį ieškovė galėjo būti įpareigota nupirkti iš CFK taikant susitarimą, t. y. iš pradžių 179 000 tonas.

219 Kaip atsiliepime į ieškinį teisingai pažymi Komisija, šis 179 000 tonų kiekis, sudarantis 16,57 % Vokietijos rinkos 1987 m., negali būti laikomas nereikšmingu.

220 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad skundžiamame sprendime Komisija teisingai nusprendė, kad nagrinėjamas kartelis galėjo paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą.

221 Taigi reikia atmesti trečiąjį pagrindą.

Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimu

222 Ketvirtąjį pagrindą iš esmės sudaro dvi dalys, atitinkamai susijusios su gynybai naudingų dokumentų buvimu tarp bylos medžiagos dokumentų, su kuriais buvo susipažinta taikant proceso organizavimo priemones, ir ieškovės negalėjimu susipažinti su visa bylos medžiaga.

223 Pirmiausia reikia priminti, kad teisės į gynybą paisymas yra vienas iš pagrindinių Bendrijos teisės principų ir jo būtina visada laikytis, visų pirma visose procedūrose, kuriose gali būti skiriamos sankcijos, net jei tai būtų administracinė procedūra. Ši teisė reikalauja, kad atitinkamoms įmonėms ir įmonių asociacijoms būtų suteikta galimybė jau per administracinę procedūrą pareikšti savo nuomonę dėl Komisijos nurodomų faktų, kaltinimų ir aplinkybių teisingumo bei reikšmingumo (1978 m. gegužės 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hoffmann-La Roche*, 102/77, Rink. p. 1139, 11 punktas ir 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Avebe prieš Komisiją*, T-314/01, Rink. p. II-3085, 49 punktas).

224 Iš teisės į gynybą principo laikymosi kylanti teisė susipažinti su bylos medžiaga reiškia, kad Komisija atitinkamai įmonei suteikia galimybę išnagrinėti visus tyrimo medžiagoje esančius dokumentus, kurie gali būti svarbūs jos gynybai. Tai yra ir kaltę įrodantys dokumentai, ir nekaltumą įrodantys dokumentai, išskyrus kitų įmonių verslo paslaptis, Komisijos vidaus dokumentus ir kitą konfidencialią informaciją (žr. 2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 68 punktą ir šio sprendimo 71 punkte minėto 2008 m. birželio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hoechst prieš Komisiją* 145 punktą).

225 Kalbant apie kaltę įrodančius dokumentus, atitinkama įmonė turi įrodyti, kad išvada, kurią Komisija padarė savo sprendime, būtų buvusi kitokia, jei nepateiktas dokumentas, kuriuo Komisija parėmė savo kaltinimus šiai įmonei, būtų atmestas kaip kaltę įrodantis pagrindas. Kalbant apie nekaltumą įrodančius dokumentus, atitinkama įmonė turi įrodyti, kad jų neatskleidimas galėjo turėti įtakos procedūros eigai ir Komisijos sprendimo turiniui šios įmonės nenaudai. Įmonei pakanka įrodyti, kad ji būtų galėjusi šiuos nekaltumą įrodančius dokumentus panaudoti gynybai taip, kad jeigu būtų galėjusi jais remtis per administracinę procedūrą, būtų galėjusi nurodyti aplinkybes, kurios nesutampa su Komisijos tame etape padarytomis išvadomis, ir todėl būtų galėjusi padaryti kokią nors įtaką Komisijos sprendime pateiktiems vertinimams bent jau dėl elgesio, kuriuo ji kaltinama, sunkumo ir trukmės bei galiausiai dėl baudos dydžio. Galimybė, kad neatskleistas dokumentas būtų turėjęs įtakos procedūros eigai ir Komisijos sprendimo turiniui, gali būti įrodyta tik atlikus išankstinį kai kurių įrodinėjimo pagrindų vertinimą, kuris parodytų, kad neatskleisti dokumentai dėl šių įrodymų galėjo turėti reikšmės, į kurią buvo būtina atsižvelgti (224 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 73–76 punktai ir šio sprendimo 71 punkte minėto 2008 m. birželio 18 d. sprendimo *Hoechst prieš Komisiją* 146 punktas).

226 Galiausiai teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimas gali lemti viso ar dalies Komisijos sprendimo panaikinimą tik tada, jei netinkamai suteikta galimybė susipažinti su tyrimo byla per administracinę procedūrą sutrukdė atitinkamai įmonei arba atitinkamoms įmonėms susipažinti su dokumentais, kurie galėjo būti naudingi jų gynybai, ir todėl buvo pažeista jų teisė į gynybą. Taip būtų buvę, jei atskleidus dokumentą būtų galimybė, nors ir nedidelė, kad administracinė procedūra pasibaigtų kitaip, jei atitinkama įmonė būtų galėjusi juo remtis per šią procedūrą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 224 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 73–76 punktus).

227 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia įvertinti, ar šioje byloje Komisija užtikrino ieškovės teisę į gynybą.

Dėl pirmos dalies, susijusios su gynybai naudingų dokumentų buvimu tarp bylos medžiagos dokumentų, su kuriais buvo susipažinta taikant proceso organizavimo priemones

228 Kaip matyti iš ankstesniuose punktuose minėtos teismų praktikos, kalbant apie nekaltumą įrodančius dokumentus, atitinkama įmonė turi įrodyti, kad jų neatskleidimas galėjo turėti įtakos procedūros eigai ir Komisijos sprendimo turiniui šios įmonės nenaudai.

229 Šioje byloje ieškovė pateikė savo pastabas 2005 m. liepos 15 d., susipažinusi su bylos medžiagos dokumentais.

— Šalių argumentai

230 Ieškovė teigia, kad galimybė susipažinti su šiais dokumentais per administracinę procedūrą būtų leidusi jai iš anksto pasirengti gynybai naudingus argumentus dėl poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai nebuvimo.

231 Pirma, ieškovė tvirtina, kad tyrimo medžiagoje esantys dokumentai, su kuriais ji negalėjo susipažinti per administracinę procedūrą, būtų suteikę jai galimybę įrodyti, kad ji nevykdė rinkos kontroliavimo verslo strategijos ir kad tuo pačiu laikotarpiu CFK patiekė natrio karbonato kitiems konkurentams. Visų pirma tai būtų matyti iš CFK vidaus pažymos, pagal kurią 1988 m. ji ieškovei patiekė 2 544 tonas natrio karbonato, šiai patyrus gamybos sunkumų savo gamyklose Pietų Europoje. Be to, kiti tyrimo medžiagoje esantys dokumentai, su kuriais ieškovė neturėjo galimybės susipažinti administracinės procedūros metu, įrodytų, kad visi natrio karbonato tiekėjai nuolat tiekdavo jį vieni kitiems.

232 Antra, ieškovė teigia, kad bylos medžiagos dokumentai, su kuriais ji negalėjo susipažinti per administracinę procedūrą, patvirtintų, jog tais metais, kai CFK patiekė ginčytiną produkciją, jos eksporto į kitas Bendrijos valstybes sudėtis ir apimtis išliko panašios. Todėl tiekimas ieškovei neturėjo įtakos prekybos Bendrijoje srautams.

233 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

— Teismo vertinimas

234 Pirmiausia reikia priminti, kad ginčijamame sprendime Komisijos pateiktas įrodymas, kad nagrinėjamas susitarimas buvo bendrosios politikos, skirtos kontroliuoti Bendrijos natrio karbonato rinką, dalis, neturi įtakos ginčijamo sprendimo teisėtumui (žr. 216 punktą). Todėl dokumentai, kuriais rėmėsi ieškovė, susipažinusi sus bylos medžiaga, net jei jais siekiama įrodyti, kad ieškovė nevykdė rinkos kontroliavimo verslo strategijos, negali būti pagrindas panaikinti ginčijamą sprendimą.

235 Bet kuriuo atveju ieškovė, kuri ginčijamų faktinių aplinkybių metu buvo didžiausia Bendrijos natrio karbonato gamintoja, tikrai turėjo informacijos, kuri 1990 m. būtų jai leidusi remtis ir patvirtinti faktinę aplinkybę, kad natrio karbonato tiekėjai nuolat tiekdavo jį vieni kitiems. Be kita ko, ieškovė remiasi įvairiais dokumentais, patvirtinančiais, kad konkurentai tarpusavyje prekiavo natrio karbonatu, ir ji negalėjo to nepaisyti.

236 Be to, argumentas, kad ieškovės tiekimas neturėjo įtakos prekybos Bendrijoje srautams, negali paneigti Komisijos išvados dėl poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai. Iš

tiesų, kaip Komisija pažymi ginčijamo sprendimo 58 konstatuojamojoje dalyje, susitarimo tikslas buvo sudaryti dirbtinio rinkos stabilumo sąlygas ir to ieškovė neginčija. Kadangi susitarimu buvo siekiama išlaikyti esamą natrio karbonato rinkos struktūrą, tai logiškai reiškia, kad CFK eksportas Bendrijoje turėjo išlikti stabilus. Todėl ieškovės argumentas ne tik nepaneigia Komisijos teiginių dėl poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai, bet greičiau juos patvirtina.

237 Taigi ieškovė neįrodė, kad šių dokumentų atskleidimas būtų suteikęs kad ir mažą galimybę pakeisti administracinės procedūros baigtį, jei ji būtų galėjusi jais remtis per minėtą procedūrą, kaip to reikalauja teismų praktika (šiuo klausimu žr.šio sprendimo 224 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 73–76 punktus).

238 Todėl, išnagrinėjus dokumentus, kuriais rėmėsi ieškovė susipažinusi su bylos medžiaga taikant proceso organizavimo priemones, matyti, kad Komisija nepažeidė ieškovės teisės į gynybą. Dėl šios priežasties reikia atmesti ieškovės pateikto ketvirtojo pagrindo pirmą dalį.

Dėl antros dalies, susijusios su negalėjimu susipažinti su visa bylos medžiaga

— Šalių argumentai

239 Ieškinyje ieškovė nurodo iš Komisijos niekuomet negalėjusi gauti išsamaus bylos medžiagos sąrašo. Be to, administracinės procedūros, kurioje buvo priimtas Sprendimas 91/298, metu Komisija jai suteikė galimybę susipažinti tik su prie pranešimo apie kaltinimus pridėtais apkaltinančiais dokumentais. Todėl, kaip nurodyta

šio sprendimo 17 punkte minėtame Sprendime *Solvay I* pateiktame bylos aprašyme, ieškovei buvo atsisakyta leisti susipažinti su visomis „bylos dalimis“ dėl jos konkurentų (*Rhône-Poulenc,* CFK, *Matthes & Weber,* AKZO ir ICI) ir dešimtimi bylų, į kurias įtraukti prašymai pateikti informaciją pagal faktinių aplinkybių metu taikytą Reglamento Nr. 17 11 straipsnio redakciją, pirmiausia Komisijos siųsti kai kuriems ieškovės klientams. Ieškovė teigia, kad taip jai buvo užkirstas kelias išnagrinėti, ar šių bylų medžiagoje buvo jos gynybai naudingų įrodymų, ypač susijusių su antikonkurencine padėtimi Vokietijos rinkoje, tariamo susitarimo kontekstu ir jo poveikiu konkurencijai bei valstybių narių tarpusavio prekybai. Tokia galimybė susipažinti su bylos medžiaga tapo dar svarbesnė, nes praėjus laiko nuo faktinių aplinkybių, dėl kurių pateikti kaltinimai, dalis įrodymų buvo prarasta.

240 Susipažinusi su bylos medžiaga Teismo kanceliarijai pateiktose 2005 m. liepos 15 d. pastabose ieškovė teigia negalinti nurodyti, kiek jos gynybai galėjo būti naudingi trūkstami bylos medžiagos dokumentai. Šiuo klausimu ji pastebi, kad, pirma, Komisija tiesiogiai pripažino praradusi penkis segtuvus ir, antra, negalėjo užtikrinti, kad jos vis dar turimuose segtuvuose yra visi dokumentai, nes dokumentai nuosekliai nesunumeruoti ir nėra išsamaus sąrašo. Iš to ji daro išvadą, kad reikia panaikinti visą ginčijamą sprendimą, nes Pirmosios instancijos teismas neturėjo galimybės vykdyti jo teisėtumo kontrolę.

241 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

— Teismo vertinimas

242 Pirmiausia reikia pažymėti, kad administracinės procedūros metu iki Sprendimo 91/298 priėmimo Komisija neparengė bylos medžiagą sudarančių dokumentų išsamaus sąrašo ir perdavė ieškovei tik prie pranešimo apie kaltinimus pridėtus apkaltinančius dokumentus.

243 Šiuo klausimu Komisija posėdyje nurodė, kad kai kuriose bylose taikyta praktika suinteresuotoms įmonėms nusiųsti pranešimą apie kaltinimus, pridedant tik tam tikrus dokumentus dėl didelės bylos medžiagos apimties ir pakviečiant įmones atvykti į Komisijos patalpas susipažinti su visais prieinamais dokumentais pagal išsamų sąrašą. Vis dėlto, Komisijos teigimu, byloje, kurioje buvo priimtas Sprendimas 91/298, pranešėjas nusprendė „supaprastinti procedūrą“, nes, atsižvelgiant į tai, kad visi dokumentai, kuriais remtasi, buvo perduoti kartu su pranešimu apie kaltinimus, susipažinimas su jais buvo netikslingas ir todėl išsamus sąrašas nereikalingas.

244 Tačiau reikia priminti, kad *Dvyliktosios konkurencijos politikos ataskaitos* 40 ir 41 puslapiuose dėl susipažinimo su bylos medžiaga Komisija nustatė tokias taisykles:

„Į procedūrą įtrauktoms įmonėms Komisija suteikia galimybę susipažinti su joms reikšminga bylos medžiaga. Įmonės informuojamos apie Komisijos bylos medžiagos turinį prie pranešimo apie kaltinimus arba laiško dėl skundo atmetimo pridedant visų bylą sudarančių dokumentų sąrašą ir jame nurodant įmonėms prieinamus dokumentus ar jų dalis. Su prieinamais dokumentais įmonės pakviečiamos susipažinti vietoje. Jei įmonė pageidauja susipažinti tik su keliais dokumentais, Komisija gali jai pateikti jų kopijas. Komisija pripažįsta konfidencialiais ir todėl neprieinamais atitinkamai įmonei tokius dokumentus: dokumentus ar jų dalis, kuriuose pateikiamos kitų įmonių verslo paslaptys; Komisijos vidaus dokumentus, pavyzdžiui, pažymas, projektus ar kitus darbo dokumentus; bet kokią kitą konfidencialią informaciją, pavyzdžiui, leidžiančią identifikuoti tapatybės atskleisti nenorinčius pareiškėjus, ir medžiagą, Komisijai pateiktą su sąlyga, kad bus išlaikytas jos konfidencialus pobūdis.“

245 Iš šių taisyklių matyti, kad administracinės procedūros, kurioje buvo priimtas Sprendimas 91/298, metu Komisija privalėjo ieškovei suteikti teisę susipažinti su visais tyrimo metu surinktais apkaltinančiais ir išteisinančiais dokumentais, išskyrus kitų įmonių verslo paslaptis, Komisijos vidaus dokumentus ir kitą konfidencialią

informaciją (šiuo klausimu žr. 1991 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hercules Chemicals prieš Komisiją*, T-7/89, Rink. p. II-1711, 51–54 punktus ir 1992 m. gruodžio 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją*, T-10/92–T-12/92 ir T-15/92, Rink. p. II-2667, 39-41 punktus).

246 Todėl reikia konstatuoti, kad byloje, kurioje priimtas Sprendimas 91/298, Komisija nesilaikė 1982 m. savo nustatytų taisyklių, nesudarydama išsamaus bylos medžiagą sudarančių dokumentų sąrašo ir nesuteikdama ieškovei galimybės susipažinti su visais bylos medžiagoje esančiais dokumentais.

247 Taip pat reikia pažymėti, kad Pirmosios instancijos teismui panaikinus Sprendimą 91/298 dėl nepatvirtinto autentiškumo, Komisija nusprendė turinti teisę priimti skundžiamą sprendimą pakartotinai nepradėdama administracinės procedūros.

248 Atsižvelgiant į tai, reikia konstatuoti, kad prieš priimant skundžiamą sprendimą Komisija nenusiuntė ieškovei visų jai prieinamų bylos medžiagos dokumentų ir nepakvietė ieškovės atvykti susipažinti su minėtais dokumentais jos patalpose, todėl šiuo klausimu administracinė procedūra buvo atlikta netinkamai.

249 Vis dėlto iš teismų praktikos matyti, kad teisė į gynybą dėl procedūrinio reikalavimo nesilaikymo gali būti pažeista tik jei šis pažeidimas turėjo tiesioginį poveikį apkaltintos įmonės gynybos galimybėms (2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją*, T-44/00, Rink. p. II-2223, 55 punktas ir 2005 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *General Electric prieš Komisiją*, T-210/01, Rink. p. II-5575, 632 punktas).

250 Tokiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas, nagrinėdamas dėl ginčijamo sprendimo pareikštą ieškinį, nurodė taikyti proceso organizavimo priemones, skirtas užtikrinti galimybę susipažinti su visa bylos medžiaga, tam, kad įvertintų, ar Komisijos atsisakymas atskleisti dokumentą arba nusiųsti įrodymą galėjo pakenkti ieškovės gynybai (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 224 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 102 punktą).

251 Šiuo klausimu reikia priminti, kad tokio pateiktų pagrindų teismine kontrole apriboto nagrinėjimo tikslas ir rezultatas nėra pakeisti išsamaus bylos tyrimo, atliekamo per administracinę procedūrą. Pavėluotas susipažinimas su tam tikrais bylos medžiagos dokumentais ieškinį dėl Komisijos sprendimo pareiškusios įmonės negrąžina į padėtį, kurioje ji būtų buvusi, jei pateikdama Komisijai pastabas raštu ir žodžiu būtų galėjusi remtis tais pačiais dokumentais (žr. šio sprendimo 224 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 103 punktą ir nurodytą teismų praktiką). Be to, kai galimybė susipažinti su bylos medžiaga yra užtikrinta vykstant teismo procesui, suinteresuotoji įmonė turi įrodyti ne tai, kad jeigu ji būtų turėjusi galimybę susipažinti su neatsiųstais dokumentais, Komisijos sprendimas būtų buvęs kitoks, o tik tai, kad minėti dokumentai galėjo būti naudingi jos gynybai (2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Corus UK prieš Komisiją*, C-199/99 P, Rink. p. I-11177, 128 punktas ir šio sprendimo 38 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *PVC II* 318 punktas).

252 Šioje byloje Teismo prašymu Komisija pateikė pranešimą apie kaltinimus ir prie jo pridėtus dokumentus. Ji taip pat parengė šiuo metu turimoje bylos medžiagoje esančių dokumentų išsamų sąrašą.

253 Taigi šiuo klausimu, pirma, reikia konstatuoti, kad išlieka neaiškumų dėl bylos medžiagos tikslios pradinės sudėties. Iš tiesų Komisija nurodė, kad turima bylos medžiagos sudėtis yra pradinės bylos medžiagos, sudarytos iš „bylos dalių“, sunumeruotų nuo 1 iki 71, kopija. Vis dėlto Komisija taip pat informavo Teismą, kad yra „bylos dalis“ be numerio, pavadinta „Oberland Glas“.

254 Antra, reikia pastebėti, kad Komisija aiškiai pripažino pametusi penkias „bylos dalis“, sunumeruotas nuo 66 iki 70. Iš 2005 m. kovo 15 d. Komisijos laiško matyti, kad ji priėjo prie šios išvados, nes konstatavo turinti „bylos dalis“, sunumeruotas nuo 1 iki 65, ir kad „bylos dalyje“ Nr. 71 yra pranešimas apie kaltinimus.

255 2005 m. lapkričio 18 d. pastabose Komisija pažymėjo, kad „mažai tikėtina, jog nesurandamuose segtuvuose buvo išteisinančių įrodymų“. Posėdyje pakviesta patikslinti šį teiginį ji nurodė, kad „tikėtina“, jog minėtose „bylos dalyse“ nebuvo išteisinančių dokumentų ir „statistiniu“ požiūriu jie negalėjo būti naudingi ieškovės gynybai.

256 Iš šių atsakymų matyti, kad Komisija negalėjo tiksliai nurodyti, kas yra kiekvieno „bylos dalis“ Nr. 66–70 sudarančio dokumento autorius, koks jo pobūdis ir turinys.

257 Taigi reikia patikrinti, ar ieškovė turėjo galimybę išnagrinėti visus tyrimo bylos medžiagoje esančius dokumentus, kurie galėjo būti naudingi jos gynybai, ir, jei ne, ar jos teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimas buvo toks svarbus, kad dėl jo ši proceso garantija neteko prasmės. Iš tiesų, vadovaujantis teismų praktika, susipažinimas su bylos medžiaga yra viena iš proceso garantijų, skirtų apsaugoti teisę į gynybą (šio sprendimo 17 punkte minėto Sprendimo *Solvay I* 59 punktas), ir teisės susipažinti su Komisijos bylos medžiaga pažeidimas per procedūrą, per kurią priimamas sprendimas, iš esmės gali būti pagrindas panaikinti tokį sprendimą, kai juo buvo pažeista atitinkamos įmonės teisė į gynybą (šio sprendimo 251 punkte minėto Sprendimo *Corus UK prieš Komisiją* 127 punktas).

258 Šiuo klausimu reikia išnagrinėti, ar buvo pažeista ieškovės teisė į gynybą, kiek tai susiję su pranešimu apie kaltinimus ir ginčijamame sprendime pateiktais kaltinimais.

259 Pagal teismų praktiką teisės į gynybą pažeidimą reikia nagrinėti atsižvelgiant į kiekvienai bylai būdingas aplinkybes, nes įrodymas, kad atitinkama įmonė padarė pažeidimą, kuriuo yra kaltinama, iš esmės priklauso nuo Komisijos pateiktų kaltinimų (šio sprendimo 224 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 127 punktas). Taigi reikia trumpai apžvelgti pranešime apie kaltinimus ir ginčijamame sprendime Komisijos pateiktus kaltinimus dėl esmės (šio sprendimo 17 punkte minėto Sprendimo *Solvay I* 60 punktas).

260 Taip pat reikia išnagrinėti, ar buvo pažeista teisė į gynybą, atsižvelgiant į konkrečius atitinkamos įmonės dėl ginčijamo sprendimo pateiktus argumentus (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 17 punkte minėto Sprendimo *ICI II* 59 punktą).

261 Tačiau šioje byloje Teismas, nagrinėdamas šį ieškinį, įvertino ieškovės pateiktus argumentus bei ginčijamame sprendime nurodytus kaltinimus dėl esmės ir konstatavo, kad ieškovės pateiktą pagrindą reikia atmesti.

262 Kadangi ieškinyje ieškovė nepateikė nė vieno argumento, kuriuo ginčijamas skundžiamame sprendime Komisijos minimo susitarimo egzistavimas, jokie įrodymai neleidžia preziumuoti, kad trūkstamose bylos dalyse ji galėjo rasti dokumentų, suteikiančių galimybę užginčyti Komisijos išvadas. Be to, jei ieškovė nesudarė skundžiamame sprendime nurodyto susitarimo, ji tai galėjo nurodyti ieškinyje, net negalėdama susipažinti su visa bylos medžiaga. Galiausiai dėl ieškovės argumento, kad nėra natrio karbonato rinkos kontrolės bendrosios politikos, reikia priminti, kad, kaip buvo pažymėta 215 punkte, garantijų susitarimas, kaip šioje byloje, savaime gali prekybos srautus nukreipti kita linkme nei jie paprastai būtų nukreipti.

263 Todėl reikia pripažinti, kad nebuvo įrodyta, jog ieškovė negalėjo susipažinti su visais tyrimo bylos medžiagoje esančiais dokumentais, kurie galėjo būti reikšmingi jos gynybai. Iš tiesų net jei ieškovė negalėjo susipažinti su visais tyrimo bylos medžiagoje

esančiais dokumentais, šiuo atveju ši aplinkybė neužkirto kelio užtikrinti jos gynybą, kiek ji susijusi su pranešime apie kaltinimus ir ginčijamame sprendime Komisijos pateiktais kaltinimais dėl esmės.

264 Atsižvelgiant į tai, šios bylos aplinkybėmis nereikia panaikinti ginčijamo sprendimo dėl to, kad iš bylos medžiagos dingo penkios „bylos dalys“, su kuriomis ieškovė niekuomet negalėjo susipažinti. Todėl reikia atmesti ketvirtojo pagrindo antrą dalį ir kartu visą ketvirtą pagrindą.

2. *Dėl reikalavimų, susijusių su baudos panaikinimu ar sumažinimu*

265 Ieškovės reikalavimai, susiję su baudos panaikinimu ar sumažinimu iš esmės susideda iš penkių pagrindų, grindžiamų, pirma, klaidingu pažeidimo sunkumo įvertinimu, antra, klaidingu pažeidimo trukmės įvertinimu, trečia, tuo, kad Komisija klaidingai nustatė buvus sunkinančių aplinkybių, ketvirta, lengvinančių aplinkybių buvimu ir, penkta, neproporcingu baudos dydžiu, ypač atsižvelgiant į praėjusį laiką.

Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su klaidingu pažeidimo sunkumo įvertinimu

Šalių argumentai

266 Ieškovė teigia, kad Komisija turi laikytis Baudų nustatymo remiantis Reglamento nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalimi metodo gairių

[Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių] (OL C 9, 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t. p. 171; toliau – Baudų nustatymo metodo gairės). Vis dėlto, kadangi šios bylos faktinės aplinkybės įvyko anksčiau nei buvo priimtos Baudų nustatymo metodo gairės, Komisija iš esmės neprivalėjo jų laikytis, atsižvelgiant į dvi išimtis: pirma, minėtose gairėse įtvirtinti Komisijos praktikoje taikomi principai ir, antra, jomis sušvelninta Komisijos baudos dydžio nustatymo politika.

267 Dėl pažeidimo sunkumo Komisija nepaaiškina, kokia apimtimi tariamas susitarimas yra rinkos pasidalijimo susitarimas, ir toks apibūdinimas pirmą ir vienintelį kartą pateikiamas ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamojoje dalyje. Be to, Komisija neatsižvelgė į tai, kad tariamas susitarimas buvo susijęs su nereikšmingais produkcijos kiekiais. Galiausiai Komisija nepateikė motyvų ir neįrodė, kad nagrinėjamas susitarimas buvo įgyvendinamas laikantis labai griežtų slaptumo sąlygų.

268 Komisija ginčija ieškovės pateiktus argumentus.

Teismo vertinimas

269 Pirmiausia reikia priminti, kad nors Komisija turi diskreciją nustatydama kiekvienos baudos dydį ir neprivalo taikyti tikslios matematinės formulės, Pirmosios instancijos teismui pagal Reglamento Nr. 17 17 straipsnį yra suteikiama visiška jurisdikcija EB 229 straipsnio prasme peržiūrėti sprendimus, kuriais Komisija yra nustačiusi baudą, ir todėl jis gali panaikinti, sumažinti arba padidinti skirtą baudą (2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181, 165 punktas ir šio sprendimo 208 punkte minėto Sprendimo *FNCBV ir kt. prieš Komisiją* 358 punktas).

270 Pirma, dėl Baudų nustatymo metodo gairių taikymo reikia priminti, kad Sprendimas 91/298 buvo panaikintas dėl procesinio pažeidimo ir todėl Komisija turėjo teisę priimti naują sprendimą pakartotinai nepradėdama administracinės procedūros.

271 Kadangi ginčijamo sprendimo turinys beveik sutampa su Sprendimo 91/298 turiniu ir šie du sprendimai pagrįsti tais pačiais motyvais, nustatant baudos dydį ginčijamam sprendimui yra taikomos Sprendimo 91/298 priėmimo metu galiojusios taisyklės.

272 Iš tiesų Komisija atnaujino procedūrą nuo etapo, kai buvo padarytas procedūros pažeidimas ir priėmė naują sprendimą pakartotinai nevertindama šio atvejo pagal Sprendimo 91/298 priėmimo metu negaliojusias taisykles. Taigi naujo sprendimo priėmimas tariamai turėtų užkirsti kelią po pirmojo sprendimo priėmimo priimtų gairių taikymui.

273 Todėl Baudų nustatymo metodo gairės šioje byloje yra netaikomos.

274 Antra, reikia pažymėti, kad pažeidimą, kuriuo kaltinama ieškovė, t. y. su CFK sudarytą susitarimą, Komisija pripažino „sunkiu“ (ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamoji dalis).

275 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal teismų praktiką baudos dydis turi būti diferencijuojamas atsižvelgiant į pažeidimo aplinkybes ir pažeidimo sunkumą, o pažeidimo sunkumo vertinimas nustatant baudos dydį turi būti atliekamas būtent atsižvelgiant į konkurencijos apribojimų pobūdį (žr. 1994 m. vasario 23 d. Pirmosios

instancijos teismo sprendimo *CB ir Europay prieš Komisiją*, T-39/92 ir T-40/92, Rink. p. II-49, 143 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

276 Šioje byloje reikia pripažinti, kad pažeidimai, kuriais kaltinama ieškovė, iš tiesų buvo „sunkūs“, kaip juos įvertino Komisija.

277 Iš tiesų nagrinėjamas susitarimas apribojo konkurenciją Vokietijos rinkoje, užtikrindamas CFK tam tikro natrio karbonato kiekio nupirkimą, siekiant išlaikyti kainų lygį.

278 Ginčijamo sprendimo 58 konstatuojamojoje dalyje, kurios turinio ieškovė neginčija, nagrinėjamo susitarimo tikslas apibrėžiamas taip:

„Akivaizdu, kad jo tikslas buvo sudaryti dirbtinio rinkos stabilumo sąlygas. Už grįžimą prie kainų politikos, kurios *Solvay* nelaikė žalinga, CFK užsitikrino minimalią Vokietijos rinkos dalį. Pašalindama iš rinkos kiekius tonomis, kurių CFK negalėjo parduoti, *Solvay* pasiekė, kad konkurencija negalėtų sumažinti kainų lygio. Iš paimtų dokumentų aiškiai matyti, kad susitarimai buvo įgyvendinti ir pasiekė norimų tikslų. Tokie klasikiniai „kartelio“ tipo susitarimai dėl savo pobūdžio riboja konkurenciją (EB) 81 straipsnio 1 dalies prasme.“

279 Todėl, atvirkščiai nei tvirtina ieškovė, tai yra rinkos pasidalijimo susitarimas, nes atitinkamos įmonės nusprendė reguliuoti CFK produkcijos tiekimą į rinką Vokietijos teritorijoje.

280 Šios rūšies karteliai yra vienas iš EB 81 straipsnio 1 dalies c punkte tiesiogiai pripažintų nesuderinamais su bendrąja rinka kartelių pavyzdžių. Teismų praktikoje jie vertinami kaip akivaizdūs konkurencijos ribojimai (šiuo klausimu žr. 1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *European Night Services ir kt. prieš Komisiją*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 ir T-388/94, Rink. p. II-3141, 136 punktą ir 2005 m. liepos 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Brasserie nationale ir kt. prieš Komisiją*, T-49/02–T-51/02, Rink. p. II-3033, 173 punktą).

281 Trečia, dėl argumento, kad susitarimas buvo susijęs su nereikšmingais produkcijos kiekiais, pakanka priminti, kad šis argumentas jau buvo išnagrinėtas ir atmestas (žr. 218 ir 219 punktus).

282 Ketvirta, dėl argumento, kad susitarimo įgyvendinimas nebuvo slaptas, reikia pažymėti, jog ginčijamo sprendimo 47 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„1989 m. kovo 14 d. įvyko susitikimas, kuriame dalyvavo CFK ir jos patronuojančios bendrovės *Kali & Salz* bei DSW aukšto rango atstovai. Labai svarbu, kad nebuvo parengta jokia šio susitikimo ataskaita ar oficialus protokolas. Iš tikrųjų jų neturi nei CFK, nei *Kali & Salz*. Vis dėlto iš DSW buvo paimta trumpa su šiuo susitikimu susijusi ranka rašyta žinutė.“

283 Ieškinyje ieškovė iš esmės nurodo, kad Komisija „nepateikė motyvų ir neįrodė“, jog nagrinėjamas susitarimas buvo įgyvendinamas laikantis labai griežtų slaptumo sąlygų. Komisija remiasi tuo, kad nebuvo rašomas joks oficialus protokolas, nors iš DSW buvo paimta ranka rašyta žinutė.

284 Vis dėlto tik aplinkybė, kad nebuvo rašomas oficialus protokolas, neleidžia teigti, jog susitarimas buvo įgyvendinamas laikantis labai griežtų slaptumo sąlygų, nors, kaip tai pripažįsta Komisija, ieškovės dukterinėje bendrovėje Vokietijoje buvo parengta su šiuo susitikimu susijusi vidaus pažyma.

285 Todėl vertindama pažeidimo sunkumą Komisija negalėjo atsižvelgti į slaptą nagrinėjamo susitarimo pobūdį.

286 Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamas susitarimas akivaizdžiai riboja konkurenciją, Komisija bet kuriuo atveju galėjo ieškovės padarytą pažeidimą pripažinti sunkiu.

287 Todėl pirmąjį pagrindą reikia atmesti.

Dėl antrojo pagrindo, susijusio su klaidingu pažeidimo trukmės vertinimu

Šalių argumentai

288 Ieškovės teigimu, Komisija neįrodė, kad buvo suteikta kokia nors kiekio garantija 1990 metams. Todėl net darant prielaidą, kad pažeidimas yra įrodytas, jo trukmę reikėtų sumažinti bent ketvirčiu.

289 Komisija atsako, kad pranešime apie kaltinimus, kuris buvo nusiųstas ieškovei ir CFK 1990 m. kovo 14 d., buvo nurodyta, jog pažeidimas truko „iki dabar“. Ji teigia taip suteikusi galimybę suinteresuotoms įmonėms pareikšti nuomonę dėl pažeidimo trukmės. Tačiau atsakymuose į pranešimą apie kaltinimus ieškovė ir CFK tik neigė susitarimo egzistavimą apskritai, nepareikšdamos nuomonės dėl jo trukmės, ir nepateikė jai jokių įrodymų, leidžiančių galvoti, kad pažeidimas buvo pasibaigęs.

290 Komisija nurodo, kad, atsižvelgiant į ieškovės ir CFK atsakymuose į pranešimą apie kaltinimus pateiktų įrodymų neįtikimumą, ji pagrįstai nusprendė, jog susitarimas tęsėsi 1990 metais. Šiuo klausimu Komisija nurodo generalinio advokato sero Gordon Slynn išvadą, pateiktą 1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendime *Musique Diffusion française ir kt. prieš Komisiją* (100/80–103/80, Rink. p. 1825, 1914), kurioje jis nurodė, kad nuo to momento, kai nustatomas kartelio egzistavimas, preziumuojama, jog šis kartelis tęsiasi, kol neįrodyta priešingai. Šioje byloje Komisija teigia besiremianti ypatingomis aplinkybėmis, susijusiomis ne su susitarimo pobūdžiu, bet su atitinkamų įmonių pateiktais paaiškinimais dėl susitarimo egzistavimo.

291 Galiausiai Komisija teigia, kad ieškovė tik tvirtina, jog Komisija neįrodė faktinės aplinkybės, kad 1990 m. buvo suteikta kiekio garantija, tačiau nenurodo, kada susitarimas pasibaigė. Ji pažymi, kad 1989 m. tokia garantija buvo suteikta ir kiekis buvo padidintas vykdant struktūrinę politiką, o ne laiku pristatant produkciją.

Teismo vertinimas

292 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ieškovė ginčija pažeidimo pabaigos datą, bet neprieštarauja dėl pažeidimo pradžios datos, kuri ginčijamo sprendimo rezoliucinėje dalyje apibrėžiama kaip „maždaug nuo 1987 metų“.

293 Vadovaujantis Pirmosios instancijos teismo praktika, apskaičiuojant pažeidimo, kurio tikslas yra riboti konkurenciją, trukmę, pakanka nustatyti šio susitarimo galiojimo trukmę, t. y. laikotarpį nuo jo sudarymo dienos iki jo galiojimo pabaigos dienos (šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją* 280 punktas).

294 Pažeidimo trukmė yra vienas iš elementų, kuriuos apima pažeidimo sąvoka EB 81 straipsnio 1 dalies prasme ir kurį iš esmės turi įrodyti Komisija. Šiuo klausimu teismų praktika reikalauja, kad nesant įrodymų, tiesiogiai pagrindžiančių pažeidimo trukmę, Komisija remtųsi bent įrodymais dėl faktinių aplinkybių, pakankamai artimų laiko atžvilgiu, kurie leistų pagrįstai manyti, kad pažeidimas nepertraukiamai tęsėsi tarp dviejų konkrečių datų (1994 m. liepos 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dunlop Slazenger prieš Komisiją*, T-43/92, Rink. p. II-441, 79 punktas ir 2006 m. lapkričio 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją*, T-120/04, Rink. p. II-4441, 51 punktas).

295 Vis dėlto šis įrodinėjimo pareigos paskirstymas gali keistis, jei vienos iš šalių nurodytos faktinės aplinkybės įpareigoja kitą šalį pateikti paaiškinimus ar pagrindimus – to nepadarius gali būti nuspręsta, kad įrodymai buvo pateikti (šio sprendimo 294 punkte minėto Sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją* 53 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. šio sprendimo 224 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 79 punktą).

296 Šioje byloje ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje Komisija nurodė, kad ieškovė pažeidė EB 81 straipsnį „maždaug nuo 1987 m. ir bent iki 1990 m. pabaigos dalyvaudama rinkų pasidalijimo susitarime“. Be to, ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamojoje dalyje ji nurodo laikotarpį „maždaug nuo 1986 m. iki 1990 m. pabaigos“.

297 Skundžiamo sprendimo 2 konstatuojamojoje dalyje Komisija, atvirkščiai, nurodė, kad „nuo nežinomos datos apie 1987 m. ir bent iki 1989 m. *Solvay* ir CFK dalyvavo

[EB] 81 straipsnį pažeidžiančiame susitarime arba suderintuose veiksmuose, pagal kuriuos 1987, 1988 ir 1989 m. *Solvay* garantavo CFK minimalų pardavimo kiekį“.

298 Taigi reikia konstatuoti, kad ginčijamame sprendime yra prieštaringų teiginių dėl pažeidimo pabaigos.

299 Be to, skundžiamo sprendimo dalyje dėl garantijos susitarimo (42–48 konstatuojamosios dalys) skaičiais išreikšti duomenys nurodomi tik iki 1989 m., o 1990 m. minimi tik dalyje dėl pažeidimo trukmės (63–66 konstatuojamosios dalys).

300 Remdamasi minėta generalinio advokato sero Gordon Slynn išvada, pateikta šio sprendimo 290 punkte minėtame Sprendime *Musique Diffusion française prieš Komisiją*, Komisija teigia, kad nuo tada, kai ji nustatė pažeidimo egzistavimą, preziumuojama, jog jis tęsiasi, ir kad šioje byloje ieškovė privalo įrodyti, jog 1990 m. susitarimas nebebuvo taikomas.

301 Vis dėlto, kaip pažymėta anksčiau, reikia pabrėžti, kad Komisijos teiginys, jog nagrinėjamas susitarimas galiojo iki 1990 m. pabaigos, atsiranda tik ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamojoje dalyje, kurioje pateikiamos Komisijos išvados dėl EB 81 straipsnio pažeidimo, tačiau visai nepagrindžiamas nei susitarimo kvalifikavimui (ginčijamo sprendimo 53–59 konstatuojamosios dalys), nei susitarimo trukmei (ginčijamo sprendimo 63–66 konstatuojamosios dalys) skirtose motyvų dalyse. Tokiomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į ginčijamame sprendime nurodytų motyvų dėl pažeidimo trukmės prieštaringumą, šioje byloje negalima taikyti Komisijos nurodytos prezumpcijos, net jei ieškovė nepateikė jokių įrodymų, kad kartelis baigėsi 1989 m. pabaigoje.

302 Iš tiesų net darant prielaidą, kad galimos ypatingos aplinkybės, kai galėtų būti perkelta įrodinėjimo pareiga dėl pažeidimo trukmės (šiuo klausimu žr. 2000 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją*, T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 2801-2804 punktus), negalima teigti, kad sprendime, kuriuo konstatuotas EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimas, Komisija gali atsisakyti pagrįstai nurodyti, kada baigėsi pažeidimas, ir jei reikia pateikti turimą informaciją apie pažeidimo trukmę.

303 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Komisija, kuriai teko pagrindinė įrodinėjimo pareiga, neįrodė, jog nagrinėjamas pažeidimas truko iki 1990 m. pabaigos.

304 Todėl reikia pripažinti, kad nagrinėjamas pažeidimas tęsėsi nuo 1987 iki 1989 m., o ne nuo 1987 iki 1990 metų. Dėl šios priežasties reikia panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį, kiek juo pripažinta, kad ieškovė pažeidė EB 81 straipsnio nuostatas maždaug nuo 1987 m. ir bent iki 1990 m. pabaigos dalyvaudama rinkų pasidalijimo susitarime.

305 Tokiomis aplinkybėmis reikia pakeisti ginčijamą sprendimą ir sumažinti ieškovei skirtos baudos sumą 25 %.

306 Todėl baudą reikia sumažinti 750 000 eurų.

Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su Komisijos klaidingai nustatytomis sunkinančiomis aplinkybėmis

Šalių argumentai

307 Ieškovės teigimu, Komisija nemotyvavo ir nepagrindė jos padėties nagrinėjamoje rinkoje pripažinimo dominuojančia, todėl tokį pripažinimą reikia panaikinti.

308 Be to, ginčijamame sprendime neįrodyta, kad tariamas pažeidimas buvo padarytas tyčia.

309 Komisija nurodo, kad ginčijamo sprendimo 18 ir 22 konstatuojamosiose dalyse nurodyta, jog ieškovė užėmė dominuojančią padėtį, nes buvo didžiausia gamintoja Vokietijoje ir Bendrijoje, užimanti atitinkamai 52 % ir 60 % rinkos dalis. Komisijos teigimu, šie motyvai turėtų būti vertinami atsižvelgiant į tos pačios dienos Sprendimą 91/299.

310 Be to, ginčijamame sprendime buvo nurodyta, kad pažeidimas padarytas tyčia. Iš tiesų iš 58 konstatuojamosios dalies matyti, jog šalys neabejotinai žinojo, kad dalyvauja konkurenciją rinkoje ribojančiame susitarime.

Teismo vertinimas

311 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 64 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Nustatydama kiekvienam gamintojui skirtinos baudos dydį, Komisija atsižvelgė į *Solvay*, didžiausios Vokietijos ir Bendrijos gamintojos, dominuojančią padėtį rinkoje. *Solvay* nurodė, kad užimdama tokią padėtį ji turėjo ypatingą atsakomybę užtikrinant rinkos „stabilumą“. CFK buvo santykinai maža natrio karbonato gamintoja, tačiau savo noru dalyvavo slaptuose veiksmuose.“

312 Be to, ginčijamo sprendimo 65 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Pažeidimas buvo padarytas tyčia ir abi šalys neabejotinai suvokė, jog jų susitarimas yra akivaizdžiai nesuderinamas su Bendrijos teise.“

313 Dėl ieškovės argumento, kad Komisija nemotyvavo jos padėties nagrinėjamoje rinkoje pripažinimo dominuojančia, reikia atkreipti dėmesį į toliau nurodytas aplinkybes.

314 Remiantis teismų praktika, dominuojančios padėties sąvoka apibūdina situaciją, kai subjektas turi ekonominę galią, kuri jį įgalina sukliudyti atitinkamoje rinkoje išlaikyti veiksmingą konkurenciją, jam suteikdama galimybę reikšmingu mastu veikti nepriklausomai nuo jo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų. Subjektas, kuriam priklauso daugiau nei 50 % rinkos, nepaisant to, ar jis individualus, ar kolektyvinis, gali

veikti taip nepriklausomai (2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją*, T-191/98, T-212/98–T-214/98, Rink. p. II-3275, 931 ir 932 punktai).

315 Ginčijamame sprendime Komisija nurodė, kad „[ieškovė] buvo didžiausia gamintoja, užimanti beveik 60 % visos Bendrijos rinkos“ (18 konstatuojamoji dalis) ir „52 % [rinkos] Vokietijoje“ (22 konstatuojamoji dalis).

316 Todėl reikia atmesti kaltinimą, susijusį su ginčijamame sprendime nepateiktais motyvais dėl ieškovės dominuojančios padėties.

317 Be to, net darant prielaidą, kad ieškovė pateikė su dominuojančios padėties nebuvimu susijusį pagrindą dėl esmės, jis yra nepriimtinas. Iš tiesų ieškovė tik pažymėjo, kad:

„[Ji] Pirmosios instancijos teismui nurodė tą pačią dieną [jos] pareikštame ieškinyje dėl sprendimo byloje pagal EB 82 straipsnį išdėstytus argumentus, pagal kuriuos ji neužima dominuojančios padėties nagrinėjamose natrio karbonato rinkose. Ieškovė šio ieškinio priede pateikia atitinkamus minėto ieškinio puslapius.“

318 Vis dėlto, remiantis Bendrojo Teismo praktika, siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir tinkamą teisingumo vykdymą, tam, kad ieškinys būtų priimtinas, reikia, jog svarbiausios faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis jis grindžiamas, ieškinio tekste būtų nurodytos nors trumpai, bet nuosekliai ir suprantamai. Nors ieškinys konkrečiais klausimais gali būti paremtas ir papildytas pateikiant nuorodą į prie jo pridėtų dokumentų ištraukas, bendroji nuoroda į kitus dokumentus, netgi ieškinio priedus,

negali kompensuoti pagrindinių elementų nebuvimo ieškinyje. Be to, Pirmosios instancijos teismas neprivalo ieškinio prieduose ieškoti ir nustatyti pagrindų bei argumentų, kuriuos jis galėtų laikyti ieškinio pagrindo sudedamąja dalimi, nes priedai atlieka tik įrodomąją ir pagalbinę funkciją. Toks Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkto aiškinimas taip pat taikomas atsiliepimo į dubliką, kuris pagal to paties reglamento 47 straipsnio 1 dalį yra skirtas papildyti ieškinį, priimtinumo reikalavimams (šio sprendimo 25 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *PVC II* 39 ir 40 punktai).

319 Dėl ieškovės argumento, kad ginčijamame sprendime neįrodyta ir nepateikti motyvai dėl to, kad tariamas pažeidimas buvo padarytas tyčia, reikia pateikti toliau nurodytas pastabas.

320 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką tam, kad EB sutartyje nustatytos konkurencijos taisyklės būtų laikomos pažeistomis tyčia, nebūtina, jog įmonė suprastų ribojanti konkurenciją, pakanka to, kad ji negalėjo nežinoti, jog veiksmais, dėl kurių ji kaltinama, buvo siekiama riboti konkurenciją, ir nesvarbu, ar įmonė suprato pažeidžianti EB 81 straipsnį (žr. šio sprendimo 280 punkte minėto Sprendimo *Brasserie nationale ir kt. prieš Komisiją* 155 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

321 Atsižvelgiant į šią teismų praktiką ir galiojant rinkos pasidalijimo susitarimui, ieškovė negalėjo nežinoti to, kad nagrinėjamo susitarimo tikslas buvo varžyti konkurenciją, ir todėl pažeidimą padarė tyčia.

322 Be to, reikia konstatuoti, kad ginčijamas sprendimas šiuo klausimu yra pakankamai motyvuotas. Iš tiesų ginčijamo sprendimo 57 ir 58 konstatuojamosiose dalyse Komisija konstatavo, kad nagrinėjamu susitarimu buvo siekiama riboti konkurenciją ir kad „akivaizdu, kad jo tikslas buvo sudaryti dirbtinio rinkos stabilumo sąlygas“. Be to, ginčijamo sprendimo 65 konstatuojamojoje dalyje ji nurodė, kad abi šalys neabejotinai turėjo žinoti, jog jų susitarimas yra akivaizdžiai nesuderinamas su Bendrijos teise.

323 Todėl Komisija pakankamai teisiškai pagrindė ginčijamą sprendimą.

324 Taip pat reikia pažymėti, kad ieškovė negalėjo rasti jos gynybai šiais klausimais naudingų įrodymų trūkstamose bylos dalyse.

325 Iš tiesų, pirma, kadangi ieškovės dominuojanti padėtis buvo nustatyta iš esmės remiantis jos turėta rinkos dalimi, jokie įrodymai neleidžia preziumuoti, kad trūkstamose bylos dalyse ieškovė galėjo rasti dokumentų, paneigiančių išvadą, jog ji užėmė dominuojančią padėtį natrio karbonato rinkoje (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 17 punkte minėto Sprendimo *ICI II* 61 punktą).

326 Be to, dėl aplinkybės, kad pažeidimas buvo padarytas tyčia, ieškovė negalėjo rasti jos gynybai naudingų dokumentų dingusiose bylos dalyse, nes nėra būtina, kad įmonė žinotų pažeidžianti EB 81 straipsnį.

327 Todėl trečiąjį pagrindą reikia atmesti.

Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su lengvinančių aplinkybių buvimu

328 Ketvirtąjį pagrindą sudaro dvi dalys, atitinkamai susijusios su ieškovės bendradarbiavimu su Komisija ir poveikio konkurencijai nebuvimu.

Dėl pirmos dalies, susijusios su ieškovės bendradarbiavimu su Komisija

329 Ieškovė tvirtina bendradarbiavusi vykstant tyrimui Komisijos atliktų vizitų jos patalpose metu ir atsakydama į prašymus pateikti informaciją.

330 Reglamento Nr. 17 11 straipsnyje „Prašymai pateikti informaciją“ nustatyta:

„4. Įmonių savininkai arba jų atstovai ir bendrovės arba įmonės, kaip juridiniai asmenys, arba juridinio asmens teisių neturinčių asociacijų savininkai, asmenys, pagal teisės aktus arba konstituciją [įstatus] įgalioti jiems atstovauti, pateikia reikalaujamą informaciją.

5. Jeigu įmonė arba įmonių asociacija nepateikia reikalaujamos informacijos per Komisijos nustatytą terminą arba pateikia ne visą informaciją, Komisija priima sprendimą, reikalaujantį pateikti informaciją. Sprendime nurodoma, kokios informacijos reikia, nustatomas atitinkamas terminas jai pateikti ir nurodomos 15 straipsnio 1 dalies b punkte ir 16 straipsnio 1 dalies c punkte numatytos baudos bei teisė kreiptis į Teisingumo Teismą dėl sprendimo peržiūrėjimo.“

331 Vadovaujantis nusistovėjusia teismų praktika, bendradarbiavimas tyrimo metu, neviršijantis pareigų, tenkančių įmonei pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnio 4 ir 5 dalis, nepateisina baudos sumažinimo (1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, T-12/89, Rink. p. II-907, 341 ir 342 punktai ir 2005 m. liepos 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Scandinavian Airlines System prieš Komisiją*, T-241/01, Rink. p. II-2917, 218 punktas). Ir atvirkščiai, toks sumažinimas pateisinamas, kai įmonė pateikia daugiau informacijos nei jos gali reikalauti Komisija pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį (2003 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Daesang ir Sewon Europe prieš Komisiją*, T-230/00, Rink. p. II-2733, 137 punktas).

332 Tačiau šioje byloje ieškovė tik nurodo atsakiusi į jai pateiktus prašymus pateikti informaciją. Kadangi toks elgesys priskiriamas ieškovės pareigoms, jis negali būti pripažintas lengvinančia aplinkybe.

333 Dėl tariamo ieškovės bendradarbiavimo su Komisija jos vizitų ieškovės patalpose metu reikia pažymėti, kad toks elgesys taip pat priskiriamas įmonės pareigoms ir negali būti pripažintas lengvinančia aplinkybe.

334 Todėl reikia atmesti ketvirtojo pagrindo pirmą dalį.

Dėl antros dalies, susijusios su poveikio konkurencijai nebuvimu

335 Ieškovė teigia, kad Komisija turėjo atsižvelgti į tai, jog tariamas susitarimas neturėjo poveikio konkurencijai, atsižvelgiant į nereikšmingus nagrinėjamus kiekius tonomis.

336 Šiuo klausimu pakanka priminti, kad ieškovės ir CFK susitarimas, apimantis 16,57 % Vokietijos rinkos 1987 m., negali būti laikomas susijusiu su nereikšmingais kiekiais tonomis (žr. šio sprendimo 218 ir 219 punktus).

337 Todėl faktinių aplinkybių neatitinkantį ieškovės argumentą reikia atmesti.

338 Taigi reikia atmesti ketvirtojo pagrindo antrą dalį ir kartu – ketvirtąjį pagrindą.

Dėl penktojo pagrindo, susijusio su baudos neproporcingumu būtent atsižvelgiant praėjusį laiką

339 Ieškovės teigimu, Komisija turėjo atsižvelgti į tai, kad nuo tariamo pažeidimo pabaigos praėjo daugiau kaip vienuolika metų. Ieškovė abejoja, ar baudos baudžiamasis ir atgrasomasis pobūdis yra „savalaikis“, nes ji suderino savo prekybos politiką su Komisijos reikalavimais. Ji taip pat nežino, kaip galima pateisinti atgrasomąjį baudos pobūdį trečiųjų įmonių atžvilgiu.

340 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Komisija teisingai nusprendė, jog pažeidimas, kuriuo kaltinama ieškovė, yra „sunkus“. Ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamojoje dalyje ji pirmiausia nurodė, kad rinkų pasidalijimo susitarimai vien dėl savo pobūdžio gerokai apriboja konkurenciją ir kad šioje byloje šalys apribojo tarpusavio konkurenciją sukurdamos mechanizmą, skirtą sudaryti dirbtines rinkos stabilumo sąlygas.

341 Todėl Komisija teisėtai galėjo paskirti ieškovei baudą.

342 Tik palyginant reikia pastebėti, kad Baudų nustatymo metodo gairėse, nors jos nėra taikomos šioje byloje, nustatyti pradiniai baudų skaičiavimo dydžiai už „sunkius“ pažeidimus yra nuo 1 iki 20 milijonų eurų.

343 Dėl praėjusio laiko iš pirmojo pagrindo nagrinėjimo matyti, kad šioje byloje Komisija laikėsi Reglamento Nr. 2988/74 nuostatų ir protingo termino principo. Todėl Komisijos negalima kaltinti vilkinus skundžiamo sprendimo priėmimą.

344 Be to, iš teismų praktikos matyti, kad, nustatydama už konkurencijos teisės pažeidimus skiriamos baudos dydį, Komisija turi atsižvelgti ne tik į pažeidimo sunkumą ir konkrečias atvejo aplinkybes, bet ir į pažeidimo kontekstą bei užtikrinti, kad jos veiksmai turėtų atgrasomąjį poveikį ypač Bendrijos tikslų įgyvendinimą apsunkinančių pažeidimų atveju (šio sprendimo 290 punkte minėto Sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 106 punktas ir 2006 m. balandžio 5 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Degussa prieš Komisiją*, T-279/02, Rink. p. II-897, 272 punktas).

345 Todėl bauda, net jei sprendimas ją skirti priimtas iš naujo po tam tikro laiko, nepraranda savo baudžiamojo ir atgrasomojo poveikio, jeigu įrodyta, kad atitinkama įmonė pažeidė konkurencijos teisę ir ypač padarydama sunkų pažeidimą, kaip šioje byloje.

346 Taigi reikia atmesti penktąjį pagrindą.

347 Darytina išvada, jog reikia panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek jame neteisingai nustatyta, kad pažeidimas tęsėsi maždaug nuo 1987 m. ir iki 1990 m. pabaigos.

348 Todėl reikia nustatyti, kad ieškovei skiriama 2,25 milijonų eurų bauda.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

349 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Bendrasis Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas.

350 Šioje byloje ieškovės reikalavimai buvo pripažinti iš dalies pagrįstais. Šiomis bylos aplinkybėmis Bendrasis Teismas mano, jog teisinga nuspręsti, kad ieškovė padengia tris ketvirtadalius savo bylinėjimosi išlaidų ir tris ketvirtadalius Komisijos bylinėjimosi išlaidų, o Komisija padengia ketvirtadalį savo bylinėjimosi išlaidų ir ketvirtadalį ieškovės bylinėjimosi išlaidų.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS

nusprendžia:

1. **Panaikinti 2000 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimo 2003/5/EB dėl procedūros pagal (EB) 81 straipsnį (Byla COMP/33.133-B – Natrio karbonatas – *Solvay*, CFK) 1 straipsnį, kiek juo pripažįstama, kad *Solvay* pažeidė EB 81 straipsnio nuostatas 1990 metais.**

2. **Nustatyti, kad *Solvay* skiriamos baudos dydis yra 2,25 milijono eurų.**

3. **Atmesti likusią ieškinio dalį.**

4. **Ieškovė padengia tris ketvirtadalius savo bylinėjimosi išlaidų ir tris ketvirtadalius Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidų.**

5. **Komisija padengia ketvirtadalį savo bylinėjimosi išlaidų ir ketvirtadalį ieškovės bylinėjimosi išlaidų.**

Meij Vadapalas Dittrich

Paskelbta 2009 m. gruodžio 17 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Faktinės bylos aplinkybės . . . II - 4794

Procesas . . . II - 4804

Šalių reikalavimai . . . II - 4809

Dėl teisės . . . II - 4810

1. Dėl reikalavimų, susijusių su ginčijamo sprendimo panaikinimu . . . II - 4810

Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su praėjusiu laiku . . . II - 4811

Dėl pirmos dalies, susijusios su klaidingu senaties taisyklių taikymu . . . II - 4811

— Šalių argumentai . . . II - 4811

— Teismo vertinimas . . . II - 4813

Dėl antros dalies, susijusios su protingo termino principo pažeidimu . . . II - 4818

— Šalių argumentai . . . II - 4818

— Teismo vertinimas . . . II - 4820

Dėl antrojo pagrindo, susijusio su esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimu . . . II - 4825

Dėl pirmos dalies, susijusios su kolegialumo principo pažeidimu . . . II - 4826

— Šalių argumentai . . . II - 4826

— Teismo vertinimas . . . II - 4827

Dėl antros dalies, susijusios su teisinio saugumo principo pažeidimu . . . II - 4829

— Šalių argumentai . . . II - 4829

— Teismo vertinimas . . . II - 4830

Dėl trečios dalies, susijusios su ieškovės teisės būti pakartotinai išklausyta pažeidimu II - 4833

— Šalių argumentai . . . II - 4833

— Teismo vertinimas . . . II - 4835

Dėl ketvirtos dalies, susijusios su pakartotiniu nesikonsultavimu su Konkurenciją ribojančios veiklos ir dominuojančių padėčių patariamuoju komitetu . . . . . II - 4837

— Šalių argumentai . . . . . II - 4837

— Teismo vertinimas . . . . . II - 4838

Dėl penktos dalies, susijusios su Konkurenciją ribojančios veiklos ir dominuojančių padėčių patariamojo komiteto netinkama sudėtimi . . . . . II - 4840

— Šalių argumentai . . . . . II - 4840

— Teismo vertinimas . . . . . II - 4840

Dėl septintos dalies, susijusios su nešališkumo, gero administravimo ir proporcingumo principų pažeidimu . . . . . II - 4841

— Šalių argumentai . . . . . II - 4841

— Teismo vertinimas . . . . . II - 4842

Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai nebuvimu . . . . . II - 4843

Šalių argumentai . . . . . II - 4843

Teismo vertinimas . . . . . II - 4845

Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimu . . II - 4848

Dėl pirmos dalies, susijusios su gynybai naudingų dokumentų buvimu tarp bylos medžiagos dokumentų, su kuriais buvo susipažinta taikant proceso organizavimo priemones . . . . . II - 4850

— Šalių argumentai . . . . . II - 4850

— Teismo vertinimas . . . . . II - 4851

Dėl antros dalies, susijusios su negalėjimu susipažinti su visa bylos medžiaga . . . . II - 4852

— Šalių argumentai . . . . . II - 4852

— Teismo vertinimas . . . . . II - 4853

2. Dėl reikalavimų, susijusių su baudos panaikinimu ar sumažinimu . . . . . II - 4859

Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su klaidingu pažeidimo sunkumo įvertinimu . . . . . II - 4859

Šalių argumentai . . . . . II - 4859

Teismo vertinimas . . . . . II - 4860

Dėl antrojo pagrindo, susijusio su klaidingu pažeidimo trukmės vertinimu . . . . . II - 4864

Šalių argumentai . . . . . II - 4864

Teismo vertinimas . . . . . II - 4865

Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su Komisijos klaidingai nustatytomis sunkinančiomis aplinkybėmis . . . . . II - 4869

Šalių argumentai . . . . . II - 4869

Teismo vertinimas . . . . . II - 4870

Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su lengvinančių aplinkybių buvimu . . . . . II - 4873

Dėl pirmos dalies, susijusios su ieškovės bendradarbiavimu su Komisija . . . . . II - 4874

Dėl antros dalies, susijusios su poveikio konkurencijai nebuvimu . . . . . II - 4875

Dėl penktojo pagrindo, susijusio su baudos neproporcingumu būtent atsižvelgiant praėjusį laiką . . . . . II - 4876

Dėl bylinėjimosi išlaidų . . . . . II - 4878